Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO
OKOLIŠA I TURIZMA

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
FEDERAL MINISTRY OF
ENVIRONMENT AND TOURISM

Broj: UPI 05/2-02-19-5-97/26
Sarajevo, 2026. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma, na osnovu člana 83. stav (2) Zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", broj: 15/21) i člana 4. stav (1) i (4) Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH" broj: 51/21 i 74/22), a u vezi sa članom 200. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98, 48/99 i 61/22), rješavajući po zahtjevu za izdavanje okolinske dozvole operatera "Kemokop" d.o.o. Tuzla", broj: 16-04-3269/26 od 08.05.2026.godine, donosi:

R J E Š E N J E

1. Izdaje se okolinska dozvola operateru KEMOKOP d.o.o. Tuzla za pogone za privremeno skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada na lokaciji industrijske-privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1 (Hlor-Alkalnog Kombinata) Tuzla, na adresi Industrijska 2 I, 75 000 Tuzla. Objekti se nalaze na parcelama označenim kao k.č. broj 1/19, 73/1, 136/1, 137/1, 138, 139, 140, 152/2,152/1 i 524/27, katastarska općina K.O. Husino, Grad Tuzla.
Kompleks obuhvata površinu od 12.784 m^2. Pristup kompleksu je omogućen preko magistralnog puta M4 i pristupne saobraćajnice. Udaljenost kompleksa od magistralnog puta je cca 350 m. Udaljenost kompleksa od rijeke Jale je cca. 280 m dok je udaljenost najbližih granica kompleksa od industrijske pruge nešto veći od cca. 5 m.

2. Pogoni i postrojenja za koje se izdaje dozvola
Na lokaciji su smješteni sljedeći objekti:

1. **Objekat 1** predviđen je za skladištenje otpadnih materijala koji pripadaju aktivnostima koje generiraju otpad u grupama 13 00 00, 15 00 00, 16 00 00, 17 00 00 i 19 00 00 iz kataloga otpada.Tehnološki neodvojiva od samog procesa skladištenja i pripreme za transport u ovom objektu je predviđena primarna mehanička obrada navedenih vrsta otpadnih materijala korištenjem presa, sječki i sl. u svrhu pripreme za transport i konačno zbrinjavanje.
2. **Objekat 2 i 3** sastoji se od dvije odvojene skladišne prostorije pod jednim krovom. U ovom objektu predviđeno je skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 02 00 00, 08 00 00, 14 00 00, 18 00 00 i 20 00 00 iz kataloga otpada, a koje uglavnom sačinjavaju i toksične i lakozapaljive materije,
3. **Objekat 4** se sastoji od tri odvojena i pregrađena prostora i to: objekti 4.1, 4.2, i 4.3 pod zajedničkim krovom:
   - Prostor 4.1 predviđen je za skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 05 00 00, 06 00 00, 09 00 00, 11 00 00, 16 00 00, 18 00 00 i 19 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od tečnih organskih i neorganskih materija;
   - U prostoru 4.2 predviđeno je skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 05 00 00, 07 00 00, 10 00 00, 11 00 00, 15 00 00, 16 00 00 i 20 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od čvrstih materija i muljeva;
   - Prostor 4.3 predviđen je za skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 04 00 00, 12 00 00, 15 00 00, 16 00 00, 19 00 00 i 20 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od miješanog čvrstog i tečnog otpada.
4. **Objekat 7** je upravna zgrada, koja se sastoji od hodnika, mokrog čvora i četiri kancelarije. Jedna od kancelarija će biti garderoba i trpezarija za cca 5 uposlenika,
5. **Plato 6** predstavlja otvoreni skladišni prostor, površine 400 m^2, smješten ispred objekta 1. Plato 6 je predviđen za skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 01 00 00, 03 00 00 i 17 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od miješanog čvrstog otpada. Na ovom prostoru skladištit će se neopasni otpad,
6. **Plato 8** predstavlja otvoreni skladišni prostor smješten preko puta objekta 1. Plato 8. predviđen je za skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupi 13 00 00 iz kataloga, a sastoji se uglavnom od tečnog otpada onečišćenog ukljikovodicima. Sastoji

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

se iz dvije cjeline od kojih jedan prostor je tankvana u kojoj su smještena dva čelična rezervoara kapaciteta po 40 m^3, ukupne zapremine 80 m^3. Projektovana tankvana ima zapreminu od 93 m^3,

7. **Objekat Tankvana** predstavlja otvoreni tip skladišnog prostora za čiste hemikalije sa predviđenom izgrađenom nadstrešnicom. Smještena je do objekta 4.3 a sastoji se od tri odvojena skladišna prostora sa izgrađenim tankvanama.

Prilaz objektima je preko asfaltirane saobraćajnice koja se veže na postojeće saobraćajnice unutar kruga lokacije.

2.1. Opis djelatnosti

KEMOKOP d.o.o. Tuzla je preduzeće osnovano 2001. godine i bavi se prometom i transportom hemikalija, sakupljanjem, prijevozom i zbrinjavanjem opasnog i neopasnog otpada na prostorima Bosne i Hercegovine.

Skladištenje opasnog otpada u za to predviđenim skladišnim kapacitetima je privremenog karaktera, do organizovanja transporta do sljedeće destinacije (veleprodaja ili zbrinjavanje). Nakon skupljanja potrebne najmanje količine, otpad se otprema na zbrinjavanje ovlaštenom obrađivaču u inostranstvu. Privremeno skladištenje obično traje do osiguranja potrebne dokumentacije za izvoz, odnosno ne traje duže od 90 dana. Preduzeće je može sakupiti, privremeno deponovati i zbrinuti, više hiljada tona otpada godišnje.

Ukupan skupljeni i privremeno uskladišteni otpad prevozi se odvojeno po vrstama, u skladu sa odgovarajućim propisima i predaje na konačnu obradu i zbrinjavanje ovlaštenim zbrinjavateljima u inostranstvu. Kod izvoza u inostranstvo poštuju se odredbe Bazelske konvencije o prekograničnom prometu opasnog otpada, te domaći i međunarodni propisi o prijevozu opasnih tvari.

Tokom prijevoza nema nikakvih manipulacija sa robom tj. tekućinama, tako da se ne pojavljuju problemi sa pretakanjem, istakanjem ili curenjem. Hemikalije koje su predmet prijevoza i veleprodaje su hlorovodonična kiselina, natrijeva lužina, natrijev hipohlorit, sumporna kiselina, te ostale hemikalije iz klase 8 ADR tj. nagrizajuće i korozivne tekućine.

2.2. Opis rekonstrukcije i sanacije postojećih objekata i dogradnja

Na predmetnoj lokaciji se nalazi nekoliko postojećih objekata na kojima je izvršeno renoviranje i prenamjena kako bi se mogao skladištiti hemijski, opasni i neopasni otpad. Skladištenje materijala, vrste i procjenjena količina hemikalija, neopasnog i opasnog otpada u firmi KEMOKOP d.o.o. Tuzla je izvršena na osnovu opasnosti i inkompatibilnosti pojedinih vrsta, te je ustanovljena podjela prostora za potrebe budućeg skladišta hemikalija, neopasnog i opasnog otpada.

2.3. Kapacitet poslovnog objekta/lokacije

KEMOKOP d.o.o. Tuzla u okviru svoje djelatnosti vrši aktivnosti prikupljanja, transporta, privremenog skladištenja i zbrinjavanja opasnog i neopasnog otpada.

Prikaz opasnog i neopasnog otpada u odnosu na djelatnost iz koje potječe sa ukupnim količinama koje se planiraju prikupiti tokom jedne godine na lokaciji industrijske - privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Šifra otpada	Naziv otpada	Količina t/god	Opasan otpad (%)	Neopasan otpad (%)
01 00 00	Otpad koji nastaje kod istraživanja i kopanja ruda, iskopavanja i drobljenja kamenja i od fizičkog i kemijskog obrađivanja ruda	0	0	0
02 00 00	Otpad iz poljodjelstva, vrtlarstva, proizvodnje vodenih kultura, šumarstva, lova i ribarstva, pripremanja hrane i prerade	1.580	80	20
03 00 00	Otpad od prerade drveta i proizvodnje ploča i namještaja, celuloze, papira i kartona	155	75	25
04 00 00	Otpad iz kožarske, krznarske i tekstilne industrije	1.580	80	20
05 00 00	Otpad od prerade nafte, pročišćavanja prirodnog plina i pirolitičke obrade uglja	4.470	85	15
06 00 00	Otpad iz anorganskih kemijskih procesa	3.850	80	20
07 00 00	Otpad iz organskih kemijskih procesa	8.325	80	20
08 00 00	Otpad od proizvodnje, formulacija, prodaje i primjene premaza (boje, lakovi i staklasti emajli), ljepila, sredstva za brtvljenje i tiskarskih boja	1.620	75	25
09 00 00	Otpad iz fotografske industrije	460	90	10
10 00 00	Otpad iz termičkih procesa	10.170	80	20
11 00 00	Otpad koji potječe od kemijske površinske obrade i zaštite metala; hidrometalurgija obojenih metala	3.850	85	15
12 00 00	Otpad od oblikovanja i površinske fizičko-kemijske obrade metala i plastike	850	80	20
13 00 00	Otpadna tečna goriva i ulja (osim jestivog ulja, 05 i 12)	10.480	85	15
14 00 00	Otpad od organskih tvari koje se koriste kao otapala (osim 07 00 00 i 08 00 00)	385	100	0
15 00 00	Ambalaža; apsorbensi, materijali za upijanje, filterski materijali i zaštitna odjeća koja nije specificirana na drugi način	2.700	80	20
16 00 00	Otpad koji nije drugdje specificiran u katalogu	6.010	80	20
17 00 00	Gra|evinski otpad i otpad od rušenja objekata (uključujući otpad od izgradnje cesta)	11.330	80	20
18 00 00	Otpad koji nastaje kod zaštite zdravlja ljudi i životinja i/ili srodnih istraživanja (isključujući otpad iz domaćinstava i restorana koji ne potječe iz neposredne zdravstvene zaštite)	540	85	15
19 00 00	Otpad iz postrojenja za upravljanje otpadom, postrojenja za prečišavanje gradskih otpadnih voda i pripremu vode za piće i industrijsku upotrebu	8.860	70	30
20 00 00	Komunalni otpad i slični otpad iz industrijskih i zanatskih pogona, uključujući odvojeno prikupljene frakcije	3.545	75	25

Ukupno: 87.760 t/g

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

U tabeli su prikazane različite vrste opasnog i neopasnog otpada u ukupnoj količini od 80.760 tona što predstavlja maksimalan broj vrsta otpada i maksimalnu količinu koja se planira prikupiti, privremeno deponovati i zbrinuti tokom jedne godine. Treba uzeti u obzir da su ovo predpostavljene količine otpada, dok će se precizne količine otpada koje će Kemokop d.o.o. Tuzla tretirati na predmetnoj lokaciji i predavati na konačno zbrinjavanje u BiH, RH i zemlje EU, biti utvrđene u godišnjem izvještaju koj se predaje nadležnom Ministarstvu. Kemokop Tuzla shodno Rješenju o upravljanju otpadom i ima odobrenje za aktivnosti upravljanja otpadom za sve vrste opasnog otpada, izuzev radioaktivnog i infektivnog opasnog otpada.
Kapacitet poslovnog objekta/lokacije - hemikalije (sirovina) u industrijske - privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1.

R.b.	Objekat	Kapacitet (m^3)
1.	Rezervoar (x2) - sumporna kiselina (H_2SO_4) – 50 m^3	100
3.	Rezervoar (x6) - hlorovodonična kiselina (HCl) – 50 m^3	300
4.	Rezervoar - natrijev hipohlorit (NaClO) – 50 m^3	50
5.	Rezervoar (x6) - natrijeva lužina (NaOH) – 77 m^3	462
Ukupni kapaciteti za hemikalije:		**912 m^3**

Projektovani kapaciteti za hemikalije koje će biti privremeno deponovane iznose 912 m^3.
Napomena: Povremeno i po potrebi u navedenim rezervoarima će se vršiti skladištenje organskih/neorganskih hemikalija, (amonijum hidroksid 25%, azotna kiselina 56%, sirćetna kiselina, feri sulfat, organske i neorganske soli i sl.).

3. Lista sirovina i pomoćnih materijala uključujući hemijske supstance i gorivo
Jedna od osnovnih djelatnost firme Kemokop d.o.o. Tuzla je prikupljanje, privremeno skladištenje, zbrinjavanje opasnog otpada i njegovo konačno zbrinjavanje kod ovlaštenih operatera u zemljama zapadne Evrope. U ovom procesu ne koriste se sirovine, ali se koriste pomoćna sredstva koja služe za neutralizaciju i apsorpciju izlivenog sadržaja u slučajevima akcidentnih situacija.

- Pomoćni materijali koji se koriste su: kreč, kreč u prahu, dolomit i piljevina od drveta.

Količine ovih materijala nisu definisane i njihova upotreba isključivo je vezana za učestalost akcidentnih situacija, te njihovog obima.

- Za prevoz opasnog otpada van pogona koriste se: autocisterne, vagoncisterne (iznajmljene), vagoni (iznajmljeni), tegljači, poluprikolice, lafeta i poluprikolica – kiper (vodonepropusna za prevoz muljeva i filter kolača).

Sva navedena sredstva raspolažu ADR certifikate.

- Za prevoz ambalažiranog tečnog i čvrstog opasnog otpada u skladištu opasnog otpada koristiće se: elektroviljuškar, samopodizač kontejnera i vozilo sa utovarivačem.

Procjena godišnjeg utroška pojedinih goriva i maziva dat je u tabeli 3 i odnosi se samo na tegljač cisterne.

R.broj	Vrsta goriva i maziva	Jed. mjere	Potrošnja/god.
1.	Eurodizel	litar	10.390
2.	Ulje motorno	litar	150
3.	Maziva	Kg	50
4.	Propan	m^3	-

4. Uticja pogona na okoliš i opis mjera prevencije nastanka emisija u okoliš
Emisije u zrak javljaju se prvenstveno kao produkti sagorijevanja goriva (lož ulje) u kotlu u vidu produkata sagorijevanja: CO_2, SO_2, NO_x, CO i čvrstih čestica. Plinoviti produkti sagorjevanja nastaju kao rezultat hemijske reakcije oksidacije gorivih sastojaka goriva (lož ulje) sa kisikom iz zraka (djelimično iz goriva).
Osnovni plinoviti produkti sagorjevanja su:

- ugljendioksid (CO_2),

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- sumpordioksid i sumportrioksid (SO_2),
- ugljen monoksid (CO),
- azotmonoksid i azotdioksid (NO_x),
- čvrste čestice.

U toku izvođenja aktivnosti oko prenamjene objekata očekuje se imisija prašine i emisija izduvnih gasova iz motora sa unutrašnjim sagorijevanjem, građevinske mehanizacije i transportnih sredstava. Građevinska prašina nastaje prilikom čišćenja objekata, izvođenja radova, manipulacije materijalom ili rada transportnih sredstava.
U toku obavljanja aktivnosti skladištenja otpada nastajat će emisije u zrak iz kotla od 240 kW na lako loživo ulje sa uljnom instalacijom. Iz kotlovnice je instaliran vod koji će služiti za grijanje šest tankova natrijeve lužine, smještenih u objektu Tankvana. Svaki tank ima podni tank vode koji se grije, time i natrijevu lužinu. Drugi vod se koristi za instalacije grijanja četiri prostorije u prostoru 4.3 i nastavkom toplovoda kancelarije u objektu 7. Rezervoar za lož ulje sadrži adekvatnu tankvanu i ima kapacitet od 4 m^3. Rezevoar je smješten uz objekat kolotvnice na vanjskom prostoru.
Karakteristike instaliranog kotla su sljedeće:

- Proizvođač: Centrometal,
- Tip: EKO-CUP S3,
- Godina proizvodnje: 2020.,
- Naziva snaga 240 kW,
- Maksimalni radni pritisak: 3 bar,
- Maksimalna radna temperatura: 90 ^OC,
- Sadržaj vode u ktolu 390 l i
- Gorionik: GIERSCH Njemačka, tip GU 200, 1500 W.

Emisije u zrak mogu nastati i tokom pretakanja hemikalija i ostalih materija u rezevoare iz kamionskih cisterni i pri tome se mogu emitovati gasovi, pare i aerosoli od takvih materija. Za tu svrhu postoji skruber filter koji tretira takve gasove, odnosno iste prečišćava i ispušta u atmosferu. Otpadna voda nastala od ispiranja takvih gasova se dalje tretira kao i ostale otpadne vode putem ustaljenih procedura Kemokop d.o.o. Tuzla.
Također emisije u zrak će nastajat od izduvnih gasova transportnih sredstava i ostalih vozila na predmetnoj lokaciji.
Ovim Zahtjevom će biti dat monitoring plan u okviru kojeg će se propisati način, parametri i učestalost mjerenja emisije zagađujućih materija u zrak u skladu sa zakonskom regulativom. Do sada nisu vršena mjerenja emisija u zrak jer pogon nije u funkciji.
Na lokalitetu planiranih adaptiranih poslovno – skladišnih objekata, mogu se očekivati sljedeće **vrste otpadnih voda**:

- sanitarno-fekalne otpadne vode nastale unutar sanitarnih čvorova unutar objekta 7 i 4 i čajne kuhinje unutar objekta 7 je izvedeno separatnim prikupljanjem i upojeno na separatni fekalni kolektor gradske kanalizacione mreže;
- oborinske onečišćene otpadne vode (otpadne vode nastale tokom trajanja oborina i pranja nastaju na asfaltiranim površinama u krugu poslovno-skladišnog objekta i iste su sistemom postojećih tačkastih i linijskih slivnika odvedene preko projektovanog separatora ulja i masti sa koalescentnim filterom i bypassom, protoka Q = 12/120,0 l/s i preko okna za monitoring dalje odvode na izvedeni separatni oborinski kolektor do ispusta u recipijent rijeku Jala;
- oborinske otpadne vode (nezagađene-sa krova), kao nezagađene vode prikupljat će sistemom oluka i putem slobodnog oticanja prema slivnim kanalima, će zajednički sa oborinskim onečišćenim odvoditi preko projektovanog separatora ulja i masti sa koelscentnim filterom i bypassom, protoka Q = 12/120,0 l/s i preko okna za monitoring ispuštati u proširenu sistem gradske kanalizacije čiji je titular JKP Vodovod i Kanalizacija d.o.o. Tuzla. Ovakav način odvodnje je povećao ukupan protok i projektant je morao dimenzionirati separator većeg kapaciteta, a sve zbog separatnog nerazdvajanja oborinskih voda, jer ovaj oborinski otpadni tok sa krovnih površina predstavlja čistu vodu kojoj nije potreban tretman, ali zbog miješanja sa oborinskih otpadnim vodama sa manipulativnih površina iste su usmjerene na projektovani tretman – separator ulja i masti;
- uskladišteni mediji hemikalija, opasnog i neopasnog otpada u tečnoj formi (uslijed eventualnog rasipanja uskladištenog medija predviđeno je rekonstruisanje postojećih vodonepropusnih,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

neprelivnih prihvatnih tankvana na koje će u slučaju incidentnih situacija i rasipanja, ovaj otpadni tok bio usmjeren u navedene tankvane bez preliva bez mogućnosti oticanja u okoliš).

U periodu rada **uticaj buke** se javlja prilikom transporta (dopreme i opreme otpada) i odvijanja ostalih redovnih radnih procesa i aktivnosti na lokaciji. Buka nastala aktivnostima na lokaciji neće uticati značajnije na okoliš jer ova vrsta aktivnosti ne emituje okolinsku buku iznad graničnih vrijednosti datih zakonskom regulativom. Značajno je napomenuti da se pogon nalazi u postojećoj industrijskoj zoni i isti neće proizvoditi buku veću od intenziteta buke drugih susjednih pogona, te neće povećavati ukupnu razinu buke industrijske zone.

U toku izvođenja aktivnosti oko prenamjene objekata nastajat će **otpad** iz grupe 17 00 00 Građevinski otpad i otpad od rušenja objekata (uključujući otpad od izgradnje cesta) iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05). Tu se uglavnom radi o građevinskom otpadu u vidu šljake od betona, otpadnog drveta, ambalaže i drugo.

U toku obavljanja aktivnosti skladištenja otpada nastajat će otpad sljedećih kategorija:

- 13 05 02* muljevi iz odvajača ulje/voda,
- 13 05 07* zauljena voda iz odvajača ulje/voda,
- 15 00 00 ambalaža,
- 20 01 01 papir i karton,
- 20 03 01 miješani komunalni otpad.

Ostali otpadni tokovi, koji se potencijalno mogu javiti na predmetnoj lokaciji, odnosno u navedenom pogonu su: otpadna motorna ulja, ambalaža od ulja i maziva, metalni otpad i dr. Ovakva vrsta otpada može nastati tokom održavanja mašina i same lokacije i isti će se prikupljati privremeno i skladištiti u metalne bačve za tu namjenu i dalje isporučiti ovlaštenim operaterima na zbrinjavanje ili će se zbrinuti vlastitim kapacitetima. Metalni otpad i ostali korisni otpad se koristi za vlastite potrebe ili se isporučuje ovlaštenim operatorima kao sekundarna sirovina.

4.2. Opis postojećih mjera za svođenje upotrebe sirovina, vode i energije na minimum

Imajući u vidu da je djelatnost i namjera preduzeće Kemokop d.o.o. Tuzla da prikuplja, privremeno skladišti i odvozi na dalje zbrinjavanje, van granica BiH, opasni otpad, u tome procesu ne postoji sirovina kao ulazna i potrošna komponenta čiji bi se sadržaj morao reducirati.

Korištenje vode prisutno je u minimalnim količinama i to za sanitarne potrebe, za povremeno spiranje i čišćenje manipulativnog prostora, te upotrebu vode za potrebe protupužarnog sistema. Vodosnabdijevanje kako pitkom tako i vodom za protupožarni sistem isključivo je od nadležnog preduzeće JKP "Vodovod i kanaliazcija" Tuzla.

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interno recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
345 m^3	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-
PRETHODNI TRETMAN (količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)									
NE									

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
34,5 m^3	-	-	-	Nema	-	Nema	-	155,25 m^3	-	155,25 m^3	-

Korištenje električne energije vezano je za rad pumpi, za rasvjetu u skladišnim prostorima, kancelarijama, drugim objektima i rasvjetu kompletnog poslovnog objekta.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Operater poslovnog objekta, preduzeće Kemokop d.o.o. Tuzla, će voditi evidenciju o utrošku vode i električne energije u svom procesu rada te će shodno mogućnostima uvoditi mjere za smanjivanje potrošnje vode, iako se ne očekuje njihova značajna potrošnju.

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, i sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	12.500,00 kWh	-	-

4.3. Oprema za smanjenje negativnog utjecaja

Tokom manipulacije otpadom operateru na raspolaganju stoji i posebna oprema koja sprečava štetan uticaj navedenih aktivnosti na okolinu.

Skruber (prečistač plinova) služi za finalno mokro prečišćavanje izlaznog zraka iz rezervoara hemikalija. U procesu rada emituje u atmosferu vodenu paru sa česticama predpraška. Funkcija pročistača dimnih plinova je da umanji emisiju sumpor dioksida koji se nalazi u plinovima koji potiču iz rezervoara hemikalija ili nastaju prilikom prerade različitih hemikalija i hemijskog otpada.

U cilju onemogućavanja štetnog djelovanja opasnih supastanci koje su predmet manipulacije u predmetnim kapacitetima, u nastavku su prikazane postojeće **tankvane** (izolovani i posebno izgrađeni prostori koji onemogućavaju izlijevanja štetnih supstanci u životnu sredinu) za:

- vertikalne rezervoare (tankvane sa pregradama),
- skladišta pod nadstrešnicim.

Objekat Tankvana predstavlja otvoreni tip skladišnog prostora za čiste hemikalije sa predviđenom izgrađenom nadstrešnicom. Smještena je do objekta 4.3 a sastoji se od tri odvojena skladišna prostora sa izgrađenim tankvanama:

- skladište neorganskih baza – je predviđeno skladištenje natrij hidroksida u 6 rezervoara izgrađenih od nehrđajućeg čelika zapremine od po 77 m^3. Zapremina takvane 1. iznosi cca 148,30 m^3;
- skladište neorganskih kiselina - je predviđena za skladištenje mineralnih kiselina (sumporna i hlorovodonična kiselina). Hlorovodonična kiselina se skladišti u 6 plastičnih rezervoara zapremine po 50 m^3, a sumporna kiselina se skladišti u dva rezervoara od nehrđajućeg čelika zapremine po 50 m^3. Zapremina tankvane 2 iznosi cca 218,66 m^3;
- skladište natrij hipohlorita je predviđeno za skladištenje natrij hipohlorita u plastičnom rezervoaru zapremine 50 m^3, a zapremina tankvane je predviđena da iznosi cca 57,34 m^3.

Objekat 2 i 3 – skladištenje toksičnih i lakozapaljivih materija. Projektovana je tankvana kapaciteta 2,25 m^3 iza objekta 2.

Uskladišteni medij unutar kompleksa u objektu 2. generiraju otpad u grupama 02 00 00, 08 00 00, 14 00 00, 18 00 00, 20 00 00 te je predviđeno skladištenje u odgovarajućim spremnicima za tu namjenu (IBC kontejner zapremnine po 1 m^3), dok je u slučaju eventualnog curenja predviđena adaptacija postojećeg slivnog AB kanala unutar objekta 2., koji odvodi do AB vodonepropusne, neprelivne tankvane dimenzija 1,5 x 1,5 x 1,00 m' potrebne zapremine V = 2,25 m^3 predviđene na udaljenosti od 2m od objekta.

Shodno podacima iz Glavnog projekta sa snimkom izvedenog stanja sakupljanja, tretmana i ispuštanja otpadnih voda i način vodosnadbjevanja planiranog kompleksa za skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada za ishodovanje vodne saglasnosti broj: 10-126-4312/25, navedeni plato 6 se spominje kao „otvoreni“, međutim aktivnosti sa ovim otpadom će se obavljati u objektu br. 1 koji je naktriven. Operateru će privremeno skladištenje navedenog otpada vrši u zatvorenom objektu na lokaciji gdje je to kompatibilno i gdje to tehnički uslovi dozvoljavaju.

Iza objekta 4.1. se nalazi postojeća podzemna tankvana kapaciteta 5,41 m^3 koja trenutno nije u funkciji.

Plato 8 – otvoreni tip skladišta namijenjen za skladištenje tečnog otpada onečišćenog ugljikovodonicima u svom sklopu posjeduje tankvanu koja ima zapreminu od 93 m^3.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

4.3.1. Oprema i sredstva za sprečavanje širenja i uklanjanja onečišćenja

U cilju sprečavanja širenja onečišćenja na predmetnoj lokaciji potrebno je osigurati slijedeću opremu:

- spremnike s sredstvima za apsorpciju razlivenog ulja (pijesak) u neposrednoj blizini spremnika koji sadrže opasne tvari,
- prazni spremnici za prikupljanje onečišćenja,
- lopate, metle i drugi priručni alat.

Upotrijebljena apsorpcijska sredstva potrebno je prikupiti i zatvoriti u nepropusne spremnike (bačve ili kontejner) i predati ovlaštenoj firmi na zbrinjavanje opasnog otpada.

4.4. Opis mjera konačnog tretmana otpadnih tokova i konačno zbrinjavanje

Opis konačnog tretmana otpadnih tokova i konačno zbrinjavanje obrađen je kroz dva segmenta, i to:

- segment konačnog tretmana otpadnih tokova i konačnog zbrinjavanja opasnog otpada koji firma Kemokop prikuplja, privremeno skladišti i zbrinjava i
- segment konačnog tretmana otpadnih tokova – prečišćavanje i konačno zbrinjavanje u procesu privremenog deponovanja opasnog otpada.

Tabela 4. Prikaz vrsta i količina opasnog otpada sa podacima o konačnom obrađivaču/zbrinjavatelju i korištenim metodama

R.b.	Ključni broj otpada	Obrađivač/Zbrinjavatelj	Metoda
1.	17 06 05*	IAD Wetro GmbH, Puschwitz Njemačka	D 1
2.	07 01 08*	MUEG GmbH, Merseburg OT Beuna Njemačka	R12 to R1
3.	19 08 13*	ABW GmbH, Beč Austrija	D 9
4.	19 12 11* (kruti miješani otpad koji se sastoji od različitih vrsta opasnog otpada po Abfallprofilu spalionice)	GSB GmbH, Baar- Ebenhausen Njemačka	D10
5.	19 02 04* (tekući miješani otpad koji se sastoji od različitih vrsta opasnog otpada po Abfallprofilu spalionice)	GSB GmbH, Baar- Ebenhausen Njemačka	D 10
6.	19 12 11* (kruti miješani otpad koji se sastoji od različitih vrsta opasnog otpada po Abfallprofilu spalionice)	Wien Energie GmbH, Beč Austrija	D 10

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

R.b.	Ključni broj otpada	Obrađivač/Zbrinjavatelj	Metoda
7	13 01 10* 13 01 11* 13 02 05* 13 02 06* 13 02 08* 13 03 10*	Wien Energie GmbH, Beč Austrija	D 10

Za pojedine vrste opasnog otpada firma Kemokop ima već potpisane ugovore sa ovlaštenim obrađivačima, dok će za ostale vrste i količine ugovori biti sklopljeni po potrebi. Ukupan skupljeni i privremeno deponovani otpad prevozi se odvojeno po vrstama i u skladu sa odgovarajućim propisima i predaje se na konačnu obradu i zbrinjavanje ovlaštenim firmama u Hrvatskoj ili u zemljama zapadne Evrope. Kod izvoza opasnog otpada strogo se poštuju **odredbe Bazelske konvencije** o prekograničnom prometu opasnog otpada, domaći i međunarodni propisi.

Napomena: Većina otpada se izvozi na zbrinjavane u ovlaštene firme sa prostora EU. Pojedine vrste otpada poput rabljenog ulja se zbrinjavaju u Lukavac cement d.o.o. Lukavac. Takođe, pojedine vrste tekućeg zauljenog otpada (zauljena voda, emulzije, odmašćivači, zauljena voda iz seperatora i sl.) se zbrinjavaju kod ovlaštenih firmi za ovu djelatnost na području BiH (Eko – Servis d.o.o. Tešanj).
Rijetko i u manjim količinama otpadne gume se dostavljaju u Heidelberg materials cement BiH d.d Kakanj.

4.5. Usporedba postojećih mjera prevencije sa onim datim u najboljoj raspoloživoj tehnologiji
Na lokaciji operatera provode se osnovne mjere prevencije nastanka emisija prvenstveno na sprečavanju nekontrolisanog isticanja opasnih supstanci u procesu pretakanja tečne faze opasnog otpada iz auto i vagon cisterni ili iz skladišnih rezervoara. Skladišni rezervoari, cijevi za pretakanje, instalacije pumpne stanice i instalacije do rezervoara izraditi će se od kvalitetnog materijala prema odobrenoj tehničkoj dokumentaciji. Sva oprema koja se ugradi imati će atestnu dokumentaciju. Periodični pregledi i ispitivanje uređaja (pumpe za pretakanje), kao i samih rezervoara od strane nadležnih institucija, su redovne aktivnosti zaposlenika. Posebna pažnja posvećuje se redovnom pregledu, ispitivanju i kalibraciji mjerno-regulacione opreme od strane ovlaštenih institucija. Za uspješno provođenje zaštite od požara i eksplozije postoji hidratantska mreža te postavljeni aparati za početno gašenje požara. Radi upozorenja na opasnost na više mjesta su postavljene table upozorenja i zabrane.

U svrhu smanjenja eventualnih emisija štetnih polutanata u vodu, tlo ili zrak vrše se određene radnje koje će biti prikazane u narednoj tabeli. U ovom slučaju će biti izvršena usporedba mjera i aktivnosti koje se provode u predmetnim pogonima (skladišnim rezervoarima, skladištu opasnog otpada) sa najbolje raspoloživom tehnologijom. Uporedni dokument BAT-a razmatran u dokumentu odnosi se na oblast industrije koja vrši obradu otpada (Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments Industries). U prethodno prikazanim kapacitetima preduzeće Kemokop vršiti će privremeno skladištenje tečne rinfuzne faze opasnog otpada (otpad koji se doprema auto i vagon cisternama), kao i tečne i čvrste faze opasnog otpada spremljenog u posebnu ambalažu bez ikakvog njegovog tretmana. Iz toga razloga korišten je samo dio dokumentacije BAT-a koji se odnosi na oblast prijema i skladištenja otpada prije njegovog tretmana.

Preporučene mjere prema BAT dokumentu

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	**Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a**
-U skladišnim kapacitetima KEMOKOP-a vrši se prijem i privremeno skladištenje opasnog i neopasnog otpada. Sav otpad odvozi se na konačno zbrinjavanje u susjedne zemlje ili zemlje zapadne Evrope u skladu sa ugovorima koje	Proces tretmana opasnog otpada sastoji se od: prihvatanja, skladištenja, tretmana-obrade i skladištenje ostataka i emisija. Poznavanje otpada prije njegovog prihvatanja i tretiranja ključni je faktor u rukovođenju procesom privremenog skladištenja.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a
posjeduje operater sa ovlaštenim firmama. -Sve procedure postupaka sa opasnim otpadom date su u dokumentima „Postupak sa otpadom“ i „Procedure prihvatanja i konačnog zbrinjavanja opasnog otpada“.	**1. Procedure predprihvatanja–provjera prihvatljivosti da li je otpad podesan za skladištenje** - izvršiti odgovarajuću provjeru prije bilo kakve odluke o prihvatanju otpada, - napraviti prvu provjeru, uključujući pribavljanje informacija i reprezentativnih uzoraka otpada, - obezbijediti detalje prirode procesa nastanka otpda, - pribaviti podatke o hemijskom sastavu otpada, načinu rukovanja i njegovoj opasnosti, - poduzeti obimnu karakterizaciju otpada za svaki novi upit, -zahtijevati od svakog posjednika otpada pismenu potvrdu o provjeri otpada, -čuvati sve zapise u vezi sa predprihvatanjem otpada dok se on nalazi na lokaciji, -provjeriti sve detalje o otpadu (kod) u skladu sa Europskom istom otpada (EWL), -izvršavati procedure procjene rizika.
-Sve procedure prihvatanja otpada date su u dokumentu: „Postupak sa otpadom“, i Radnoj uputi „Upravljanje kemikalijama“, „Postupanje sa uljima, mastima i gorivom“, „Procedure prihvatanja i konačnog zbrinjavanja opasnog otpada“	**2.Procedure prihvatanja kada otpad stigne na lokaciju** Kontrolom i odgovarajućim testiranjem na lokaciji potvrđuje se: identifikacija otpada, opis otpada i dosljednost podataka dobivenih u proceduri preprihvatanja i prijedlog metoda tretmana otpada. Procedure i tehnike prihvatanja su: - ne prihvatati otpad bez jasno definisane metode tretmana otpada i poznavanja trenutnog stanja pogona, -primjenjivati procedure uzorkovanja, -vršiti mjerenje pristiglog prihvatljivog otpada i dokumentovati količine kako bi se u svakom trnutku poznavao raspoloživi kapacitet skladišta, -sav pristigli otpad mora imati prateću dokumentaciju sa opisom fizičko-hemijskih sastojaka, moguće opasne karakteristike, prisutnost nekompatibilnih supastanci i mjere rukovanja, - imati jasan kriterij za odbijanje otpada i izvještavanje o neslaganju, - provjeriti podatak o kodu otpada u skladu s Europskom listom otpada, - koristiti procedure procjene rizika, - prijem vozila, kontrola tereta i uzimanje uzoraka, - kontrola prometa, - kontrola pristiglih dokumenata uz teret, - procedura istovara uključujući kontrolu i uzorkvanje, - lociranje označenih tačaka uzorkovanja, - vizuelna kontrola tovara (za neke vrste tečnog i opasnog otpada ovo nije moguće primjeniti), - procedure pakovanja i etiketiranja, -sistem čuvanja uzoraka.
-Procedure prihvatanja otpada date su u dokumentima: „Postupak sa otpadom“ i Radnoj uputi „Upravljanje kemikalijama“ i „Postupanje sa uljima, mastima i gorivom“.	**3. Uzorkovanje** Procedure uzorkovanja obuhvataju: -fizički izgled otpada homogenost/heterogenost), -broj i veličina uzoraka otpada koji je isporučen u kontejnerima, -broj i veličina uzoraka otpada koji nije isporučen u kontejnerima,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a
	-uzorkovanje cijelog prispjelog otpada, -usporedni testovi o potvrdi porijekla i opisu otpada, -čuvati uzorke na lokaciji određeni period (1/2 do 2 mjeseca) nakon što otpad napusti skladište.
-U pogonu se primjenjuju sljedeće procedure koje opisuju način prihvatanja i skladištenja otpada: „Postupak sa otpadom“ i Radnoj uputi „Upravljanje kemikalijama“, „Postupanje sa uljima, mastima i gorivom“, “Plan djelovanja u izvanrednim situacijama“ koji je posebno izrađen u okviru aktivnosti na izradi dokumentacije za dobijanje okolinske dozvole, „Pravilnik o rukovanju zapaljivim tečnostima, gasovima i opasnim materijama“ i „Pravilnik o zaštiti na radu“. -Prijemni rezervoari za privremeno deponovanje tečne faze opasnog otpada koje dolazi u refuzi, smješteni su propisno urađenoj tankvani koja ima zapreminu veću od zapremine najvećeg rezervoara. Tankvana je opremljena sa ispusnim ventilom koji je uvijek zatvoren izuzev u slučaju pranja – čišćenja rezervoara. U ovom slučaju taj se ventil otvara i voda od ispiranja rezervoara odlazi u sistem prema glavnom prihvatnom rezervoaru sekundarnih recirkulacionih voda. Prijemni rezervoari, cijevi za pretakanje, instalacije pumpne stanice i instalacije do rezervoara izrađeni su od kvalitetnog materijala prema odobrenoj tehničkoj dokumentaciji. -Prijem tereta iz vagon cisterni vrši se takođe u tankvani (vagon tankvana) u kojoj se nalazi odvodni kanal sa šahtom koji vodi u sistem recirkulacionih voda. -Skladište opasnog otpada i neopasnog otpada izvedeno je propisno sa nepropusnim podom. Podna površina urađena je nepropusnim izolacionim materijalom. Takođe prilazna površina sa južne strane skladišta opasnog otpada urađena je od propusnog materijala a plato je opremljen slivnicima kojima se voda odvodi u cijevi koje vode oborinsku vodu u sistem oborinske kanalizacije. -u skladištima postoje upijajuća sredstva (kreč, dolomit, piljevina). -pri prijemu otpad se sortira, vrši se kontrola ambalaže,vaga se, evidentira i etiketira a zatim skladišti. -prilazni putevi i manipulativni prostor propisno su izvedeni.	**4.Prijemna postrojenja** Dobra okolinska praksa u prijemnim postrojenjima podrazumjeva: -postojanje akreditirane laboratorije na lokaciji za analizu uzoraka otpada za predprihvatanje i prihvatanje, -obezbijediti posebnu karantenu (prostor) za skladištenje otpada za koji se utvrdi da ne zadovoljava kriterije o prihvatljivosti (oštećena ambalaža, neetiketiran otpad itd.). Na ovom mjestu će se ovaj otpad privremeno skladištiti do povratka prozvođaču i to maksimalno pet radnih dana, -obilježiti na planu lokacije područje kontrole, istovara i smještaja uzoraka i obezbijediti ga sa zatvorenim drenažnim sistemom. Potrebno je urediti odvojeni kolektorski sistem za izlijevanje koji je odvojen od kolektora oborinskih voda, -odmah odvojiti otpad da bi se otklonile moguće opasnosti usljed nepodudarnosti, -označiti tačke uzorkovanja ili prijemnog područja. One trebaju biti blizu laboratorije i trebaju biti vidljive, -obezbijediti nepropusnu površinu na mjestu istovara, uzorkovanja i prijemnog područja i područja karantena koja će osigurati prevenciju od bilo kakvog izlijevanja u skladište ili iz njega, -spriječiti da nekompatibilne supstance ne dođu u kontakt sa izlivenim uzorcima. Za prikupljanje bilo kakvih izlijevanja potrebno je obezbijediti absorpciona sredstva, -obezbijediti da uposleno osoblje koje je uključeno u proceduru uzorkovanja, kontrole i analiza ima odgovarajuću kvalifikaciju, odgovarajuće obuke koje se povremeno obnavljaju, -imati jasnu proceduru postupanja sa otpadom koji ne zadovoljava kriterije prijema u pogon, informisanja ovlaštenih institucija i sigurno skladištenje ovakve vrste otpada do njegovog povratka proizvođaču ili odvoza na drugu ovlaštenu destinaciju, -vagati sav prispjeli teret, -ne vršiti bilo kakav istovar na lokaciji ukoliko je nedovoljan kapacitet skladišta, -osigurati da svi dokumenti budu provjereni i odobreni i da sva neslaganja budu otklonjena prije prihvatanja otpada, -vizuelnu kontrolu tereta potrebno je vršiti, ukoliko je to moguće, prije istovara, -kontrolom svakog kontejnera da se potvrdi količina i usklađenost sa pratećom dokumentacijom. Svaki kontejner mora biti jasno označen i opremljen sigurnosnim čvrstim poklopcem i ventilima. Kontejneri koji nemaju odgovarajuću specifikaciju biće vraćeni proizvođaču.
-u pogonu se primjenjuju procedure koje su pobrojane u prethodnoj stavki kao i	**5. Sistem upravljanja podrazumjeva:** -tehnike utvrđivanja vrste tretmana otpada za svaku vrstu

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a
„Pravilnik zaštite od požara“, -vrši se plan i program obuke radnika iz oblasti zaštite na radu -vrši se redovna kontrola provjere znanja uposlenih iz oblasti zaštite od požara	otpada, -garantiranje nabavke otpada, -tehnike prirasta sljedivosti otpada, -poboljšanje efikasnosti tretmana otpada, -tehnike upravljanja, -identifikaciju ekonomske skale i sinergije, -obezbjeđenje svih podataka o aktivnostima koje se obavljaju, -instrumenti upravljanja okolišem, -unapređenje suradnje između proizvođača otpada i prikupljača, -upošljavanje kvalifikovanog osoblja.
Kemokop d.o.o. Tuzla vrši poslove pretovara-istakanja tečne faze otpada (sirovine) a u sklopu toga i osiguranje sa vodom i energijom (el.energija i tehnološka para). Tokom vršenja ove procedure evidentno je sljedeće: - svođenje upotrebe vode i energije na minimum riješeno je praksom „dobro vođenog domaćinstva“ što uključuje aktivnosti sa minimalnim ili nikakvim troškovima, kao što su: - isključivanje motora i opreme koja se ne koristi, - pravilno rukovanje opremom, - redovno čišćenje zaprljanih površina, - redovna zamjena ventila, izoliranjem površina i cjevovoda, - zamjena česmi, dihtunga i općenito redovno održavanje opreme i radnih prostora. - ušteda energije je najbrži, najefikasniji i najekonomičniji način da se smanji emisija i da se poboljša kvalitet zraka.	**6. Upotreba i upravljanje sirovinama** -opskrba energijom i stvaranje novih izvora, -korištenje čistijeg goriva, -korištenje otpada kao goriva, -mjere za osiguranje energetske efikasnosti uključujući: monitoring energije, rukovanje, održavanje i mjere dobrog domaćinstva: -klimatizacija, hlađenje (curenje brtvljenje, kontrola temperature), -rukovanje motorima i vozilima (motori sa visokom efikasnošću), -distributivni sistem (curenje,filteri izolacija), -zagrijavanje prostorija i sistem topple vode -podmazivanje radi sprečavanja trenja, -održavanje kotlova, -održavanje svih instalacija, korištenje tehnika koje redukuju upotrebu energije (izolacija objekata, isključenje opreme kada nije u upotrebi itd.), smanjiti emisiju dizelskih strojeva. -tehnike za smanjenje upotrebe vode i prevencija onečišćenja vode.
-u pogonu se primjenjuju sljedeće procedure koje opisuju način prihvatanja i skladištenja otpada: „Postupak sa otpadom“ i Radnoj uputi „Upravljanje kemikalijama“, „Postupanje sa uljima, mastima i gorivom“, “Plan djelovanja u izvanrednim situacijama“ koji je posebno izrađen u okviru aktivnosti na izradi dokumentacije za dobijanje okolinske dozvole, kao i „Pravilnik o rukovanju zapaljivim tečnostima, gasovima i opasnim materijama“ - u procesu skladištenja vrši se redovna evidencija ulaza i izlaza - u slučaju izlijevanja otpadnih ulja, kiselina i lužina u skladištu se nalaze potrebne količine upijajućih sredstava, - za skladištenje opasnog otpada koriste se odgovarajuće posude prema vrsti otpada.	**7. Skladištenje i pretovar** U procedurama skladištenja specificirati mjesto parkinga vozila koja vrše prevoz otpada u posebnim okolnostima (tokom noći ili u dane praznika), -jasno ostaviti putokaze do skladišnog područja i označiti količine i opasne karakteristike otpada koji je skladišten na tom području, -jasno i razumljivo pismeno naznačiti cjelokupni maksimalni kapacitet skladišta na lokaciji. Pomenuti maksimalni kapacitet skladišnog područja ne smije se prekoračiti, -osigurati infrastrukturu skladišnog prostora koja će spriječiti bilo kakvo otjecanje ili da otjecanje od nekompatibilnog otpada dođu u dodir jedno sa drugim, -sve transportne prilaze do skladišta održavati čistim, -koristiti poseban prostor za sortiranje i raspakiranje laboratorijskog otpada, -osigurati da su sve posude zatvorene odgovarajućim ventilima, -osigurati specijalne uslove za posude u kojima se čuva zapaljivi i visoko zapaljivi otpad, -obezbijediti sisteme izolacije propuštanja čestica ili

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a
	vlaženja za povezana skladišta, -lokaciju skladištenja bulk posuda postaviti na nepropusnoj površini koja je otporna na materijal koji će biti skladišten, -posude za skladištenje moraju biti konstruisane tako da su otporne na supstance koje će u njima biti skladištene, -ne koristiti posude nakon isteka njihovog vijeka trajanja osim ako su konrolirane u redovnim intervalima i maju pisani dokaz da odgovaraju svrsi i da nisu oštećene, -svaki tank za skladištenje mora biti smješten u vatrootpornom području i opremljen indikatorom nivoa, -kod skladištenja čvrstog otpada koji može proizvoditi prašinu koristiti polimerna pokrivala, -koristiti odgovarajući broj tankova za različite vrste tekućina, -otpad u kontejnerima ostavljati ispod pokrova, -redovno održavati pristupnost skladišnom prostoru, -skladišni prostor ventilirati i održavati atmosferski pritisak, -koristiti rasvjetu otpornu na plamen, -ne skladištiti bačve više od dvije visine i osigurati pristup i kontrolu sa svih strana, -kontejnere skladištiti tako da eventualna curenja ne mogu napustiti ograđeni, drenirani prostor, -bačve i kontejnere u kojima se odlaže opasni otpad skladištiti u nepropusnim bazenima sa duplom konstrukcijom, -primjenjivati procedure za redovnu kontrolu i održavanje skladišnog područja uključujući kontejnere, bačve, posude i kolnike. Pri kontroli treba posebno obratiti pozornost na bilo kakve znakove oštećenja, dotrajalosti i curenja. Treba zabilježiti sve uočene promjene a uočene greške otkloniti što je prije moguće -voditi dnevnu kontrolu stanja kontejnera i paleta i čuvati pisane dokumente o izvršenoj kontroli. U slučaju oštećenja kontejnera potrebno je sadržaj prebaciti u novi kontejner, -napraviti program praćenja kontrole tankova, miješanja i reakcije posuda, uključujući povremeno i tst čvrstoće. Ovu kontrolu provodi neovisni ekspert i čuva pismenu dokumentaciju o ovim radnjama, -svi tankovi u kojima se skladišti tečni otpad moraju biti u posebnim posudama ili tankvanama, -posude ili tankvane moraju biti nepropusne i otporne na materijal koji se skladišti bez bilo kakvog isticanja, konstriusane tako da prihvate bilo kakvo curenje iz tankova ili bačvi, biti odgovarajućeg kapaciteta (najmanje 25% većeg volumena od volumena bačve u kojoj se nalazi tečni otpad), -ograničiti korištenje otvorenih (nenatkrivenih) posuda, tankova i okna, - obezbijediti procedure o sigurnom transferu otpada do odgovarajućeg skladišta, - osigurati sistem kontinuiranog praćenja otpada od predprihvatanja, prihvatanja do konačnog preuzimanja, skladištenja, - razviti sistem upravljanja utovara i istovara otpada u pogonu uključujući sve rizike koji se mogu pojaviti, - imati kvalifikovanu osobu (hemičar) u pogonu koja će pratiti kretanje otpada od proizvođača do skladišta,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Trenutno stanje u skladišnim kapacitetima firme KEMOKOP d.o.o Tuzla	Mjere koje preporučuje korišteni dokument BAT-a
	-pri rukovanju sa čvrstim otpadom voditi računa da se ne miješa sa tečnim otpadom da koristi ventilacioni sistem kako bi se kontrolisalo nastajanje neugodnih mirisa i prašine, - za tečni otpad kontrola porijekla uključuje čuvanje pisanih dokumenata tokom cijelog procesa, - za otpad u bačvama kontrola podrazumjeva upotrebu osobnih etiketa za svaku bačvu na kojoj se upisuje lokacija i vijek, - u skladištu obezbijediti odgovarajući kapacitet za hitne slučajeve (potreba da se izvrši istovar otpada iz kamiona usljed kvara ili mogućeg zagađenja), - svi kontejneri moraju biti jasno etiketirani sa datumom dolaska u skladište, odgovarajućim kodom otpada i jedinstvenim brojem ili kodom na osnovu kojeg se identifikuje porijeklo od predprihvatanja i prihvatanja. Etikete moraju biti prilagođene tako da budu zaljepljene i čitljive za cijelo vrijeme skladištenja u pogonu, - vršiti mjerenja kako bi se izbjegli problemi nastali u toku skladištenja otpada. To je veoma bitno u slučaju da dođe do promjena karakteristika otpada u toku skladištenja, - vrši kompjutersku kontrolu otpada visoko rizičnog skladišta opasnog otpada. To podrazumjeva da sve supstance budu identificirane, vagane, fotografirane i uzorkovane prije skladištenja, - ključna stvar u formiranju sigurnog skladišta je kompatibilnost i to, sa jedne strane kompatibilnost otpada sa materijalom od kojeg je izgrađen kontejner, bačva ili neka druga posuda za skladištenje, sa druge strane međusobna kompatibilnost otpada koji se skladište zajedno, - nakon provjere i prijema otpada on biva podijeljen na različite grupe na temelju hemijskog sastava i veličine kontejnera.
-u cilju poboljšanja zaštite okoliša u pogonu se primjenjuju sljedeće procedure: „Postupak sa otpadom“ i Radnoa uputa „Upravljanje kemikalijama“, „Postupanje sa uljima, mastima i gorivom“, “Plan djelovanja u izvanrednim u situacijama“ koji je posebno izrađen u okviru aktivnosti na izradi dokumentacije za dobijanje okolinske dozvole, „Pravilnik o rukovanju zapaljivim tečnostima, gasovima i opasnim materijama“, "Pravilnik zaštite od požara“ i „Pravilnik za zaštitu na radu“.	**8. Tehnike poboljšanja zaštite okoliša** Neke tehnike koje se koriste za smanjenje emisije iz oštećenih bačvi i posuda za skladištenje i emisije koje nastaju u procesu raspadanja su: - izraditi sistem za ublažavanje utjecaja od oštećenih bačvi i raspadanja u potpuno zatvorenom dijelu pogona, - koristiti sistem za zadržavanje ostataka, - oštećene bačve čuvati pokrivene, - koristiti zatvoreni sistem odvodnje, - izbjegavati oštećene bačve koje sadrže zapaljivi i visokozapaljivi otpad ili lakoisparljive supstance.

4.6. Spisak aktivnosti i mjera za smanjenje emisija i racionalizaciju potrošnje sirovina i prirodnih resursa - vode i energije, u skladu sa BAT

4.6.1. Mjere zaštite vode

U okviru svojih redovnih aktivnosti na prikupljanju i privremenom skladištenju opasnog otpada firme Kemokop d.o.o. Tuzla, neće biti kontinuiranog negativnog uticaja na podzemne vode u slučaju primjene mjera zaštite koje će biti propisane ovom dozvolom. Mogući negativni uticaj na podzemne vode za očekivati je u slučajevima akcidentnih situacija u procesu sakupljanja, pretakanja i skladištenja opasnog otpada.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Mjere koje je potrebno poduzimati u cilju sprečavanja ili smanjenja uticaja na vode su:

- uraditi odvojeni sistem odvoda iz prijemne tankvane i tankvane tečnih sirovina u zaseban rezervoar koji će biti namijenjen samo za tečni opasni otpad koji se doprema u rinfuzi (auto i vagon cisternama),
- u zoni skladišta opasnog otpada uraditi sistem odvoda opasnog otpada u zaseban sabirni rezervoar kako bi se izbjegla mogućnost zagađenja sistema odvoda oborinskih voda i zagađenja tla u slučajevima akcidentnih situacija prilikom istovara ambalažiranog opasnog otpada,
- Uraditi asfaltiranje, oivičavanje i izgradnju obodnih kanala prilaznih površina skladišta opasnog otpada, kako bi se omogućio prihvat razlivenog sadržaja u novoizgrađeni sistem prikupljanja u slučajevima akcidentnih situacija,
- U skladištu opasnog otpada izgraditi odgovarajuće police (rafove) za smještaj ambalažiranog otpada u skladu sa propisanim standardima (adekvatan manipulativni prostor i optimalan pristup uskladištenom materijalu sa najmanje dvije strane),
- doraditi sistem protupožarne zaštite u skladištu opasnog otpada (vatrodojavni sistem, hidrantsku mrežu, raspored aparata za početno gašenje požara), kao sistem ventilacije i adekvatne rasvjete (otporna na plamen),
- izvršiti popravku krova i sistema za odvodnju oborinskih voda na skladištu opasnog otpada.
- u skladištu obezbijediti odgovarajući kapacitet za hitne slučajeve (potreba da se izvrši istovar otpada iz kamiona usljed kvara ili mogućeg zagađenja),
- bačve i kontejnere u kojima se odlaže opasni otpad skladištiti u nepropusnim bazenima sa duplom konstrukcijom,
- Osigurati infrastrukturu skladišnog prostora koja će spriječiti bilo kakvo oticanje ili da oticanje od nekompatibilnog otpada dođu u dodir jedno sa drugim,
- sve elemente odvodnje redovito kontrolirati, čistiti i održavati a odgovorna osoba mora voditi knjigu koja treba sadržavati sljedeće:
    - datum kontrole i čišćenja elemenata odvodnje,
    - osobu koja je obavila čišćenje,
    - podatke o količinama izvađenog materijala i
    - konačnu dispoziciju izvađenog materijala;
- operator mora poštivati sve obaveze koje mu se propisane Vodnom dozvolom.
- operator treba imati ugovor sa ovlaštenim laboratorijem koji će povremeno (ovisno o dinamici nastajanje i vodnoj dozvoli) analizirati otpadne vode. Kvalitet voda ispitivati u skladu sa vodnom dozvolom i važećom zakonskom regultivom,
- uraditi analize uzoraka tla iz neposredne blizine skladišnih kapaciteta sa ciljem utvrđivanja stepena kontaminacije i izvora njegovog eventualnog zagađenja kako bi se poduzele odgovarajuće mjere zaštite onečišćenja vode.

4.6.2. Mjere za smanjenje uticaja na kvalitet zraka

U procesu prikupljanja, skladištenja (pretakanje tečne faze je proces skladištenja) i utovara na konačno zbrinjavanje tečne refuzne faze opasnog otpada, tečnog i čvrstog opasnog otpada spremljenog u posebnu ambalažu kao, ne dolazi do onečišćenja zraka. Pretakanje tečne faze iz vagona ili autocisterni vrši se u potpuno zatvorenom sistemu (auto ili vagon cisterna-crijeva za pretakanje-pumpa-sistem cijevi do rezervoara-rezervoar), tako da bilo kakve emisije u zrak nisu moguće. Do onečišćenja zraka može doći u slučajevima akcidentnih situacija (pucanja ili spadanja crijeva za pretakanje, oštećenja instalacija rezervoara ili samog rezervoara za skladištenje). Predmetni skladišni kapaciteti nalaze se u neposrednoj blizini emitera štetnih polutanata i nisu izvor štetnih emisija. U cilju smanjenja štetnih emisija u zrak u procesu prijema, skladištenja (uključujući i pretakanje) i ponovnog utovara radi transporta na konačno zbrinjavanje, potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- prilikom istovara ili ponovnog utovara opasnog otpada (bilo tečnog refuznog ili ambalažiranog) potrebno je ugasiti motore prevoznih sredstava,
- prije otpočinjanja procesa pretakanja tečne refuzne faze opasnog otpada, izvršiti provjeru zaptivenosti istovarnog crijeva na cisterni, ispravnost crijeva, sve spojeve na vezama ostalih crijeva za pretakanje i ispravnost pumpe radi onemogućavanja akcidentne,
- sve vanjske površine koje se odnose na predmetne kapacitete potrebno je radovno čistiti i održavati radi sprečavanja podizanja i raznošenja prašine u zrak,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- onemogućiti korištenje otvorene ambalaže (bačve, kontejneri, itd.) za spremanje opasnog otpada i širenja neugodnog mirisa i onečišćenje zraka.

4.6.3. Mjere za smanjenje buke

U procesu prijema, skladištenja (ovdje spada i pretakanje tečne-refuzne faze opasnog otpada) i ponovnog utovara radi konačnog zbrinjavanja ne dolazi do emisije buke koja bi imala značajne efekte po okolinu. Mjere koje bi se trabale poduzimati pri obavljanju procesa skladištenja su:

- u ovom slučaju emisija buke uglavnom je vezana za stanje transportnih sredstava (motorna vozila), te iz toga razloga mora se posebna pažnja posvetiti njihovom održavanju kako ne bi došlo do povećane emisije buke,
- u slučaju instalacije nove opreme, potrebno je izvršiti dodatna mjerenja nivoa buke.

4.6.4. Mjere zaštite od akcidentnih situacija

Radi poduzimanja blagovremenih i adekvatnih mjera zaštite od požara, neophodno je identifikovati izvore opasnosti i koncipirati set odgovarajućih mjera zaštite.
Izvori opasnosti mogu biti:

- u procesu sakupljanja opasnog otpada: ako sa njim manipuliraju osobe koje za to nisu obučene, ukoliko dođe do nepravilnog rukovanja opasnim otpadom prilikom pretakanja ili skladištenja, nepravilnog skladištenja u ambalažu kada ona nije obilježena i kada nije poznata vrsta i količina otpada u njoj, nepravilnog rukovanja sa opremom za pretakanje tečnog otpada iz cisterni u rezervore.
- tokom prevoza opasnog otpada do privremenog skladištenja, a nakon toga do mjesta konačnog zbrinjavanja: u saobraćajnim udesima prevrtanje vozila i izlivanje sadržaja u okoliš.
- usljed preopterećene ili neispravne električne instalacije.
- prisustvo bilo kakve vrste otvorenog plamena: pušenje, pri održavanju upotreba aparata za zavarivanje, itd.
- nemar i nepažnja.
- namjerno izazivanje požara.

4.6.5. Mjere zaštite od izljevanja otpadnih ulja, kiselina, lužina i dr. opasnih materija u okoliš

Na lokaciji nema rizičnog pogona i postrojenja prema odredbama člana 5. Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21 i 96/22).
Izlivanje otpadnih ulja, kiselina, lužina i drugih opasnih materija u okoliš ne događa se pri redovnom odvijanju procesa prijema, skladištenja (pretakanja) i otpremanja opasnog otpada na konačno zbrinjavanje. Ovakve situacije su malo vjerovatne imajući u vidu da se radi sa savremenom opremom te da je ljudstvo koje manipuliše sa opasnim otpadom adekvatno educirano.

U pojavi izbijanja akcidentnih situacija izvori opasnosti mogu biti u slijedećim situacijama:

1. **Sakupljanje opasnog otpada:**

a. Rasipanje otpadanih ulja, kiselina, lužina i drugog opasnog materijala može doći u postupku prikupljanja od proizvođača otpada, te do kontaminacije tla, vode i zraka.
b. Ukoliko sa otpadom manipuliraju osobe koje za to nisu educirane.
c. Ukoliko se ambalaža sa otpadom ne zatvori na odgovarajući način.

2. **Prevoz opasnog otpada do postrojenja, odnosno do privremenog skladištenja:**

a. Ukoliko se opasni otpad prevozi u vozilima koja nisu namijenjena za tu svrhu, odnosno koja nisu certificirana po ADR-u.
b. U slučaju da dođe do prevrtanja vozila kada dolazi do rasipanja opasnog otpada u okoliš.

3. **Manipulisanje sa opasnim otpadom u svrhu privremenog skladištenja:**

a. Izvor opasnosti je rasipanje otpada po manipulativnom prostoru na prijemnim platoima i neblagovremeno njegovo ne odstranjivanje,
b. U slučajevima nestručnog rukovanja sa opremom za pretakanje ili skladištenje opasnog otpada,
c. Ukoliko se izvrši nepravilno skladištenje (neobilježavanje ambalaže, nepreglednost na policama, miješanje različitih vrsta otpada, itd.).
d. Ukoliko se kontejneri sa tečnim opasnim otpadom ne smjeste na nepropusnu podlogu ili odgovarajuće tankvane,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

e. Usljed nepravilnog rukovanja sa opremom za skladištenje u tankvane-rezervoare.

4. Prevoz opasnog otpada do mjesta konačnog zbrinjavanja:

a. Ukoliko se prevoz vrši suprotno odredbama Zakona o upravljanju otpadom i odredbama Bazelske konvencije,
b. Ukoliko nije unaprijed sklopljen ugovor sa konačnim zbrinjavateljem,
c. Ukoliko dođe do prevrtanja prevoznog sredstva.

5. Koncept mjera zaštite od izlivanja opasnog otpada

a. Svakodnevno čišćenje manipulativnih površina,
b. Svi spremnici opasnog otpada moraju biti smješteni na nepropusnoj površini sa završnim slojem otpornim na hemikalije i naftne derivate,
c. Cijela površina skladišta mora biti pod blagim nagibom u smjeru odvoda u zatvoreni sistem,
d. Sva ambalaža sa opasnim otpadom mora biti označena sa natpisom "Opasni otpad" sa oznakom vrste i količine istog,
e. U neposrednoj blizini mjesta skladištenja i manipulacije postaviti dovoljne količine apsorpcionog materijala (krč u prahu, dolomite, piljevina).

4.6.7. Opće mjere zaštite okoliša

Mjere koje općenito treba poduzimati su:

- racionalno koristiti energiju i pomoćne materijale; postupati sa otpadom po načelima zaštite okoliša,
- trajno sprovoditi osposobljavanje uposlenog osoblja za rukovanje opasnim tvarima pri redovnom radu kao i provođenju konkretnih mjera zaštite okoliša na predmetnoj lokaciji,
- razvijati svijest o zaštiti okoliša i sve uposlenike uključiti u primjenu sistemskog upravljanja okolišem i njegovim kontinuiranim unapređenjem,
- surađivati sa nadležnim tijelima uprave, stručnim institucijama i nevladinim organizacijama.
- primjenjivati mjere opreza koje se odnose na: osiguranje, pregled i održavanje, sprečavanje incidenta, planiranje investicija, obuka uposlenika, sigurnost, monitoring i audit.

5. Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša

Zbog prisutnih (navedenih) emisija i negativnih uticaja na okoliš, potrebno je realizovati i provesti određene/adekvatne tehnike i mjere za poboljšanje tehnoloških i ekoloških performansi pogona i postrojenja kako bi se emisije smanjile. Prijedlog programa za poboljšanje opštih tehnoloških i ekoloških performansi i unapređivanje rada pogona i postrojenja u cilju sprečavanja/smanjenja emisija i negativnih uticaja na okoliš obuhvata sljedeće tehnike, mjere i aktivnosti koje treba realizovati u predviđenim rokovima:

1. Uvesti i održavati sistem za upravljanje zaštitom okoliša koji će ispunjavati zahtjeve iz okolinske dozvole i zakonske regulative na način njegovog integriranja u sistem upravlanja radnim procesima i aktivnostima u društvu.
Rok: 31.12.2026. god.

2. Investitor je u obavezi projektovati i izraditi tankvanu dovoljnog kapaciteta koji će moći prihvatiti eventulano prosutog materijala iz objekata 4.1., 4.2. i 4.3. u skladu sa procjenom rizika i vrstom i količinama uskladištenog materijala.
Rok: 30 dana od pravosnažnosti okolinske dozvole

3. Privremeno skladištenje opasnog azbestnog otpada se mora vršiti u zatvorenom objektu na lokaciji gdje je to kompatibilno i gdje to tehnički uslovi dozvoljavaju. Prilikom prijema na lokaciju navedeni otpad mora biti upakovan u streč foliju i big bag vreće i zaštićen od eventualne imisije azbeste prašine u atmosferu.
Rok: Stalna obaveza

4. Provoditi kontrolu i nadzor pogona i postrojenja, radnih aktivnosti, sirovina i njihovog korištenja, te kontrolu održavanja i funkcionisanja tehnološke opreme i uređaja koji su u funkciji zaštite okoliša, kao i praćenje emisija i realizacije mjera i aktivnosti o čemu obavezno treba voditi uredne zapise.
Rok: Stalna obaveza

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

5. Održavanje kontrolnih tehnoloških parametara kotla na lož ulje u njihovim optimalnim vrijednostima ili blizu optimalnih vrijednosti u cilju smanjenja emisija. Vršiti redovnu kontrolu skruber filtera za tretman gasova, para i aerosola kod pretakanja hemiklaija i drugih materija i održavati isti u funkcionalnom stanju.

Rok: Stalna obaveza

Od susjednih požarnih sektora odvojiti kotlovnicu građevinsko-konstruktivnim elementima vatrootpornosti minimalno 90 minuta. Kao takva kotlovnica će predstavljati odvojen požarni sektor.

Rok: 31.12.2028.godine

6. Vršiti svakodnevno praćenje pojave nekontrolisanih (vidljivih) emisija, te izvršiti obuku svih zaposlenika o poduzimanju mjera za sprečavanje/smanjenje nekontrolisanih emisija u cilju sprečavanja/ublažavanja njihovog uticaja na kvalitet ambijentalnog zraka.
Rok: Stalna obaveza

7. Periodično mjerenje emisije štetnih materija (CO, NOx i dimni broj) na dimovodnom kanalu kotla/dimnjaku, u cilju što učinkovitijeg smanjivanja emisija ispod propisanih graničnih vrijednosti.
Rok: Prema planu monitoringa iz OD

8. Stalni nadzor i okolinski prikladno skladištenje hemikalija, otpadnih ulja i sličnog tečnog materijala te kontrolisano manipulisanje istim u cilju sprečavanja nekontrolisanog curenja, oticanja i razlivanja po terenu.
Rok: Stalna obaveza

9. Redovno servisiranje i tekuće održavanje postrojenja, tehnološke opreme i uređaja (zamjena oštećenih gumenih štitnika na kontaktnim metalnim dijelovima uređaja, redovno podmazivanje rotirajućih i nalijegajućih mehanizama, pritezanja olimljenja i remenja, servis vozila i mehanizacije itd.) u cilju što većeg smanjenja nivoa buke ispod propisanih graničnih vrijednosti i ublažavanja uticaja buke na okoliš.
Rok: Stalna obaveza

10. Obezbjediti provođenje monitoringa emisija i svih otpadnih tokova na lokaciji postrojenja, te voditi uredno evidenciju o istoj.
Rok: Prema planu okolinskog monitoringa

11. Stalno provoditi i sve druge tehničko-tehnološke i organizacijske mjere u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za sprječavanje ili što veće smanjenje emisija u okoliš na lokaciji postrojenja.
Rok: stalna obaveza,

12. Raditi i dalje na vlastitioj edukaciji i uzimati aktivno učešće na seminarima, predavanjima i svim inicijativama koje se organiziraju iz ove oblasti.
Rok: trajna obaveza,

13. Obezbijediti dalje provođenje mjera za spriječavanje nastanka otpada.
Rok: Stalna obaveza

14. Uključiti se u sva aktuelna zbivanja koja se odnose na okolinsko upravljanje i održivi razvoj, zdravlje i sigurnost, te sistematski dizati nivo znanja iz ove oblasti.
Rok: Stalna obaveza

15. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada, te korištenje manje opasnih supstanci.
Rok: Stalna obaveza

16. Podsticanje ponovne upotrebe supstanci koje se koriste u postupku, ukoliko je to moguće.
Rok: Stalna obaveza

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

17. Manipulisanje/upravljanje otpadom se mora vršiti tako da ne uzrokuje negativne posljedice na okolinu, niti uznemiravanje stanovništva usljed razvijanja neprijatnih mirisa ili narušavanja estetskih karakteristika okoline.
Rok: Stalna obaveza

18. Stvarati tehničko-tehnološke, finansijsko-ekonomske i organizacione uslove u okviru tehnoloških i ekonomskih mogućnosti za što efikasnije iskorištavanje i recikliranje otpadnih materijala na način da se što više smanji količina otpada za odlaganje o čemu treba voditi evidenciju.
Rok: Stalna obaveza;

19. Uspostaviti i revidovati radna uputstva za prijem, odlaganje, manipulaciju i trasnport otpada na novu lokacije. Uspostaviti i dnevno vršiti monitoring nastanka, skladištenja i otpreme otpada, te ustrojiti i redovno voditi evidenciju o nastanku otpada po kategoriji, količini, načinu zbrinjavanja i otpremi otpada, te imenovati odgovorno lice za upravljanje otpadom.
Rok: Odmah i dalje stalna obaveza;

20. Ukoliko se na lokaciji eventualno pojavi otpad nepoznatog sadržaja, operator i odgovorno lice za upravljanje otpadom su dužni odmah izvijestiti nadležnu kantonalnu inspekciju za zaštitu u cilju vršenja pregleda i poduzimanja mjera predviđenih odredbama Pravilnika o postupanju s otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat (”Službene novine Federacije BiH“, broj: 9/05).
Rok: Stalna obaveza

21. Voditi urednu dnevnu evidenciju o prijemu/produkciji/nastanku otpada po kategorijama i količinama na osnovu koje treba najmanje jednom mjesečno unositi podatke (u elektronskoj formi) u informacioni sistem Fonda za zaštitu okoliša FBiH, te Fondu ili operateru sistema za upravljanje otpadom dostavljati godišnji izvještaj u skladu sa odredbom člana 11. stav 1. alineja c) Uredbe o informacionom sistemu upravljanja otpadom ("Službene novine FBiH", broj: 97/18).

5.1. Mjere za sprečavanje ili smanjenje nastanka emisija u vrijeme obavljanja aktivnosti oko prenamjene objekata

Za smanjenje negativnog uticaja na okoliš provode se sljedeće mjere:

- planirati i izvoditi radove na način da se ublaže negativni uticaji koji će nastati prilikom obavljanja radova,
- prije početka radova odrediti mjesta za odlaganje otpada,
- nastali otpad, tokom izvođenja radova, odmah razdvajati i odlagati u namjenske kontejnere,
- suhe materijale transportovati i skladištiti prekrivene, kako ne bi došlo do rasipanja na okolno područje,
- izvođač radova dužan je koristiti savremena vozila i druga sredstva rada koja ispunjavaju okolišne standarde u pogledu emisije štetnih gasova,
- pratiti količine nastajanja otpada prema klasifikaciji otpada,
- organizacijom gradilišta riješiti sanitarne potrebe radnika,
- pridržavati se tehnoloških propisa i sigurnosnih principa pri obradi otpadnog materijala,
- pridržavanje pravila prijevoza materijala po manipulativnim i transportnim površinama.

5.2. Mjere za smanjenje negativnih uticaja na zrak

U prethodnim poglavljima su opisani uticaji na zrak koji se mogu javiti na lokaciji, kao i mjere i aktivnosti koje su već poduzete, te u smislu i daljeg održavanja dobrog stanja okoliša neophodno je provoditi sljedeće opšte mjere i aktivnosti za smanjenje emisija u zrak:

- redovno kontrolisati i održavati opremu i rad unutra kruga pogona;
- održavati u funkcionalnom stanju kotao na lož ulje i skruber filter za tretman gasova kod procesa pretakanja hemiklaija i ostalih materija;
- prilikom utovara ili istovara opasnog otpada (bilo tečnog rinfuznog ili ambalažiranog otpada) potrebno je ugasiti motore prevoznih sredstava;

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- prije otpočinjanja procesa pretakanja tečne faze opasnog otpada, izvršiti provjeru zaptivenosti istovarnog crijeva na cisterni, ispravnost crijeva, sve spojeve na vezama ostalih crijeva za pretakanje i ispravnost pumpe radi onemogućavanja akcidentne situacije;
- sve vanjske površine koje se odnose na predmetne kapacitete potrebno je redovno čistiti i održavati radi sprečavanja podizanja i raznošenja prašine u zrak;
- onemogućiti korištenje otvorene ambalaže za spremanje opasnog otpada;
- redovno čistiti i održavati toplovodni kotao i ostale dijelove kotlovnice;
- pratiti kvalitet korištenog energenta;
- redovno vršiti mjerenje emisije dimnih plinova iz toplovodnog kanala.

5.3. Mjere smanjenja negativnog uticaja na vode i tlo

Za smanjenje negativnog uticaja otpadnih voda emisije u vode neophodno je kontinuirano provoditi sljedeće mjere:

- Investitor je u obavezi projektovati i izraditi tankvanu dovoljnog kapaciteta koji će moći prihvatiti eventulano prosuti materijal iz objekata 4.1., 4.2. i 4.3. u skladu sa procjenom rizika i vrstom i količinama uskladištenog materijala;

- investitor je obavezan pridržavati se uslova propisanih u vodnim aktima izdatih od strane "Agencije za vodno područje rijeke Save" i "Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona";
- redovno kontrolisati, čistiti i održavati vodne objekte (cjevovodi i uređaji za tretman otpadnih voda);
- voditi knjigu evidencije održavanja vodnih objekata koja treba sadržavati datum kontrole i čišćenja, osobu koja je obavila čišćenje, podatke o količinama izvađenog materijala i zbrinjavanje izvađenog materijala;
- pridržavanje pravila prijevoza materijala po manipulativnim i transportnim površinama;
- u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije (Službene novine Federacije BiH, broj 26/20, 96/20), redovno vršiti monitoring otpadnih voda;
- ukoliko mjerenja pokažu da kvalitet voda iz separatora ne odgovara zakonskim propisima, potrebno je ugraditi dodatni sistem za prečišćavanje;
- u slučaju nesreće i curenja odnosno prosipanja kontaminiranog otpada, ili naftnih supstanci, iste se moraju odmah ukloniti koristeći odgovarajuće tehničke načine i spriječiti zagađivanje tla i podzemnih voda.
- Obaveze iz važeće vodne saglasnosti Agencije za vodno područje rijeke Save br. UP-1/21-3-40-147-4/25 od 29.04.2025. godine:
  - radove na skladištenju hemikalija, opasnog i neopasnog otpada i prikupljanju, odvođenju i tretmanu oborinskih otpadnih voda sa saobraćajnih i pripadajućih manipulativnih površina izvesti u skladu sa ovjerenom projektnom dokumentacijom: Glavni projekat sa snimkom izvedenag stanja sakupljanja, tretman i ispustanja otpadnih vada i nacinom vodosnabdijevanja planiranog kompleksa za skladlstenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada za ishodovanje vodne saglasnosti uraden od strane „TQM“ d.o.o., mart 2025. godine,
  - nakon izvođenja radova koji obuhvataju skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada i prikupljanje, odvođenje i tretman oborinskih voda potrebno je izvršiti ispitivanja kvaliteta izvedenih radova na vodonepropusnost i bezbjednost od curenja, a u cilju zaštite površinskih i podzemnih voda,
  - način ugradnje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda i stavljanje istog u pogon uskladiti sa proizvođačem opreme,
  - u toku radova iskopani materijal se ne smije ni privremeno odlagati na česticu „vodno dobro“, odnosno u vodotoke i na njegove obale,
  - u toku izvođenja radova, neophodno je poduzeti sve potrebne mjere zaštite, da predmetnim aktivnostima ne dođe do nastanka štete ili nepovoljnih posljedica po vode i vodni režim,
  - prilikom izvođenja radova treba koristiti opremu i mašine koje su tehnički ispravne, bez curenja tečnih goriva, maziva, hidrauličkih ulja i sl.
  - predvidjeti da se sav otpad nastao u toku izgradnje, prikuplja i zbrinjava u skladu sa vazećim propisima o postupanju sa otpadom,
  - podnosilac zahtjeva je obavezan ispoštovati uslove iz Rješenja o urbanističkoj saglasnosti broj: UPI/03-19-2-354/22 od 31.12.2024. godine izdato od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- po završetku izgradnje predmetnih objekata i obavljenog tehničkog pregleda izvedenih radova, korisnik vodne saglasnosti dužan je podnijeti zahtjev za izdavanje vodne dozvole. Zahtjev se dostavlja u skladu sa članom 12. i 19. Pravilnika o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Sl.novine FBiH“ broj: 31/15, 55/19, 41/20 i 63/22);
- Obaveze iz važeće vodne saglasnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede br. 04/1-13-21-23203/25 od 30.04.2025. godine:
  - da su tehničko-tehnološka rješenja planiranog objekta, sa svim nacrtima i proračunima, data u skladu sa pravilima struke i vazećim zakonskim propisima koji se koriste za građenje objekata takvog tipa,
  - da se za potrebe predmetnog kompleksa poslovnih objekata potrebne količine sanitarne vode obezbijede iz javnog vodovodnog sistema preko ugrađenog mjerača protoka, prema uslovima i saglasnosti propisanoj od strane JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Tuzla, operatora vodovodnog sistema,
  - da se sanitarno - fekalne otpadne vode koje će nastajati pri planiranom kompleksu poslovnih objekata i odvođenja istih u javnu kanalizacionu mrežu prema uslovima i saglasnosti propisanim od strane JKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Tuzla, operatora kanalizacionog sistema,
  - da se nezagađene površinsko - oborinske vode koje će nastajati pri poslovnom kompleksu objekata, koje ne mogu biti zagađene naftom i naftnim derivatima ili drugim opasnim i štetnim materijama, putem sistema kanala skupa sa onečišćenim otpadnim vodama odvoditi na tretman separatora ulja i masti sa koalescentnim filterom i bypassom, nakon čega se preko okna za monitoring upajaju u postojeću gradsku kanalizacionu mrežu,
  - ne dozvoljava se odlaganje bilo kakvog otpada ili drugog materijala iz planiranog objekta na platou i oko objekta, što bi moglo prouzrokovati zagađenje podzemne i nadzemne vode, niti se isti smije unositi u vode, javno vodno dobro, niti se odlagati na područjima gdje postoji mogućnost zagađivanja voda,
  - investitor nema pravo na bilo kakvu nadoknadu eventualnih šteta prouzrokovanih plavljenjem i iste padaju na njegov teret,
  - po završetku izgradnje poslovnog objekta namjene skladištenja hemikalija, opasnog i neopasnog otpada, Investitor je dužan pribaviti vodnu dozvolu od nadležnog organa,
  - u slučaju da se predmetni objekat i prateće aktivnosti izvode u neposrednoj blizini vodnih objekata, uključujući i linijske (cjevovodi za pitku vodu, cjevovodi za otpadnu vodu i slično) potrebno je pribaviti saglasnosti od organizacija koje upravljaju tim vodnim objektima kao i tehničke uslove za izvođenje predmetnih radova.

5.4. Mjere za smanjenje negativnog uticaja od buke

U smislu smanjenja nivoa emisije buke u okoliš definišu se sljedeće mjere:

- u slučaju povećanja buke, smanjiti nivo buke tokom procesa kombinacijom sljedećih tehnika, ne remeteći proizvodni proces:
  - tvarati bučne jedinice;
  - izolirati vibrirajuće jedinice;
  - koristiti unutrašnje i vanjske obloge izrađene od zvučno izolacijskih materijala;
  - zvučno izolirati zgrade;
  - koristiti kanale i ventilatore koji su smješteni u zvučno izoliranoj zgradi;
- zatvarati vrata i prozore u područjima zahvaćenim bukom;
- voditi računa o ispravnosti opreme i strojeva, tj. vršiti redovno održavanje i tehničke kontrole,
- pri nabavci opreme voditi računa o nivou buke koju ona emituje,
- u slučaju proširenja proizvodnje ili nabavke novih strojeva potrebno je utvrditi eventualne nove izvore, te njihov kumulativni učinak na nivo buke,
- ukoliko mjerenja ukažu na povećan nivo buke zvučno izolirati one dijelove pogona koji su uzrok buke,
- vršiti monitoring okolinske buke u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke („Sl. Novine FBiH 110/12) i važećom okolinskom dozvolom.

5.5. Mjere za sprečavanje ili smanjenje negativnog uticaja usljed nastanka čvrstog otpada

Za smanjenje negativnog uticaja na okoliš usljed nastajanja čvrstog otpada provode se sljedeće mjere:

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- svakodnevno prikupljati odvojeno komunalni, opasni i neopasni otpad, koji nastaje na predmetnom objektu i zbrinjavati na propisan način od strane ovlaštene firme za prikupljanje pojedinih vrsta otpada,
- pratiti količine nastajanja svih vrsta otpada, prema gore navedenoj klasifikaciji otpada sa listama,
- voditi mjesečne izvještaje o količini svih vrsta nastalog otpada, koji će biti osnova godišnjeg izvještaja,
- postupati u skladu sa Planom upravljanja otpadom.

5.6. Mjere u slučaju akcidentnih situacija

Za slučaj akcidentnih situacija potrebno je uspostaviti odgovarajuće procedure za postupanje. Potrebno je poduzeti preventivne mjere i to:

- potivpožarna zaštita, vatrodojava, sistem automatskog gašenja požara,
- utvrditi kriterije o načinu skladištenja otpada,
- spremnici sa opasnim otpadom moraju biti od vodonepropusnog materijala i smješteni na nepropusnoj površini sa završnim slojem otpornim na hemikalije i naftne derivate,
- ambalaža sa opasnim otpadom mora biti od vodonepropusnog materijala, sa jasnim natpisom za opasni otpad na kojem je označena vrsta i količina opasne materije,
- u postupku pretakanja opasnog otpada uvijek koristiti pumpe i postupati po unaprijed utvrđenim procedurama,
- redovno održavanje instalacija i opreme u ispravnom stanju,
- pravilno dimenzionisanje i projektovanje odvodnje voda,
- istaknuti natpise upozorenja i opasnosti,
- konitinuirano provođenje edukacije i treninga osoblja.

Jedna od mjera za umanjenje mogućnosti pojave požara, odnosno zaštite od požara je postupanje u skladu sa elaboratom zaštite od požara. U tu svrhu potrebno je:

- izvršiti edukaciju i provjeru znanja osoblja jednom u dvije godine u skladu sa propisima,
- redovno kontrolisati pristupnost unutrašnjim i vanjskim hidrantima,
- osigurati ispravnost i što veću pokrivenost vatrodojavnog sistema,
- sprovesti sve druge neophodne mjere.

U slučaju akcidentnog događaja – nenamjernog i neočekivanog događaja koji se može desiti (prosipanje/isticanje, zapaljenje ili eksplozija hemikalija i slično) mora se zavisno od vrste i obima uticaja na okoliš, postupiti na sljedeći način:

- pristupiti brzoj intervenciji ukoliko to okolnosti dozvoljavaju,
- evakuisati uposlene najbližim putevima evakuacije i organizaciono djelovati,
- ukazati neophodnu prvu pomoć i pozvati nadležnu službu (vatrogasce, hitna pomoć).

Investitor je dužan postupati sa otpadom po načelima zaštite okoliša i pridržavati se svih obaveza propisanih Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03, 72/09 i 92/17), Pravilnikom o upravljanju otpadnim uljima ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/21), Pravilnikom o upravljanju otpadnim baterijama i akumulatorima ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/21), Pravilnikom o upravljanju otpadnim gumama ("Službene novine Federacije BiH", broj 94/21), Pravilnikom o građevinskom otpadu ("Službene novine Federacije BiH", broj 93/19), Pravilnikom o prekograničnom kretanju otpada ("Službeni glasnik Federacije BiH", broj 07/11, 39/15, 25/19 i 19/21), Pravilnikom o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine Federacije BiH“, broj 87 / 12, 107/14, 8/16, 79/16 i 12/18), Pravilnikom o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 88/11, 28/13, 8/16, 54/16, 103/16 i 84/17, 85/20), Uredbaom o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada („Službene novine Federacije BiH“, broj 38/06), Pravilnikom koji određuje postupanje sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05) i ostaloj zakonskoj regulativi.

5.7. Mjere planirane za monitoring proizvodnje, nastanka otpada i emisija

Mjere koje su planirane za monitoring proizvodnje, nastanka otpada i emisija su:

1. Kontrola utroška energije i resursa	Jedanput mjesečno
2. Potrošnja vode i energije	Jedanput mjesečno

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

3. Kontrola ulaska i izlaska otpada	Svakodnevno
4. Kontrola ispravnosti vage	Jedanput godišnje
5. Čišćenje i rekonstrukcija kanala i taložnika	Stalno – po potrebi
6. Održavanje i kontrola opreme i mehanizacije	Stalno – po potrebi
7. Odrediti lice odgovorno za poslove upravljanja otpadom	Stalno
8. Osposobljavanje uposlenog osoblja za rukovanje opasnim tvarima kao i provođenja konkretnih mjera zaštite okoliša na predmetnoj lokaciji. Razvijanje svijesti o zaštiti okoliša	Po potrebi
9. Obuka svih uposlenih u pogonu u pogledu primjene mjera zaštite na radu i zaštite od požara	Periodično
10. Radna disciplina i održavanje čistoće u krugu pogona	Svakodnevno – stalno
11. Prihvatanje, sortiranje, kontrola, vaganje i evidentiranje otpada	Svakodnevno – stalno
12. Razvrstavanje otpada na reciklabilni i nereciklabilni	Svakodnevno
13. Potpisivanje ugovora sa ovlaštenim firmama, sa prostora EU i BiH, za zbrinjavane svih vrsta otpada	Stalno – po potrebi
14. Provođenje monitoringa iz okolinske dozvole	Jedanput godišnje
15. Upoznavanje javnosti na transparentan način našim odlukama vezanim za zaštitu okoline i analiziranje kritika javnosti	Po potrebi

Kemokop d.o.o. Tuzla nakon dobivene okolišne dozvole za nove skladišne kapacitete na lokaciji industrijske - privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1, mora dopuniti Plan upravljanja otpadom tako što će opisati detaljno sve tehnološke radnje od prijema otpada, prerade, privremenog skladištenja i otpreme na konačno zbrinjavanje.
Upisati tačne podatke upravljanja svim vrstama otpada i potpisati i navesti sve Ugovore sa strankama koje konačno zbrinjavaju otpad.

5.8. Mjere za umanjenje potrošnje vode, energije i energetsku efikasnost

Svođenje upotrebe energije i vode na minimum riješiti praksom "dobrog vođenja domaćinstva" (good house keeping), što uključuje aktivnosti sa minimalnim ili nikakvim troškovima, kao što su:

- isključivanje motora i opreme koja se ne koristi,
- pravilno rukovanje opremom,
- redovno čišćenje zaprljanih površina,
- redovna zamjena ventila,
- zamjena česmi, dihtunga i opšte redovno održavanje opreme i radnih prostora.

Ušteda energije je najbrži, najefikasniji i najekonomičniji način da se smanji emisija i da se poboljša kvalitet zraka, što se već prati i provodi na lokaciji.

5.9. Mjere koje je potrebno i dalje provoditi u smislu optimizacije potrošnje vode i energije su:

- voditi evidenciju o potrošnji vode, električne energije, toplote (za zagrijavanje), posebno za jedinice sa velikom potrošnjom,
- voditi evidenciju o stvarnoj potrošnji energije razdvojeno po vrstama energije i glavnim krajnjim potrošačima na adekvatnoj osnovi (npr. satna potrošnja, dnevna, sedmična),
- tokom perioda važenja okolinske dozvole uraditi energetski audit za tehnološke procese u svrhu sagledavanja mogućnosti za poboljšanja i minimalnog utroška energenata, te postupati u skladu sa mjerama i aktivnostima koje proizilaze iz istog.

Za povećanje energetske efikasnosti operater se treba pridržavati i sljedećih mjera:

- provesti energetski audit na lokaciji, a temeljem rezultata audita realizirati mjere, sprovođenjem energetskog audita i mjere propisanih istih ostvarit će se brojne uštede u potrošnji energije i
- smanjiti potrošnju električne energije kroz implementaciju sistema energetskog upravljanja i korištenje energetski efikasne opreme.

5.10. Ostale mjere za smanjenje negativnih uticaja na okoliš uopšteno

Osim prethodno nevedenih potrebno je pridržavati se i sljedećih mjera:

- aktivnosti na održavanju zelenih površina,

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- redovno čišćenje i održavanje površina unutar kruga pogona i popravka oštećenja na saobraćajnicama i ivičnjacima (ukoliko se jave).

6. Granične vrijednosti emisija za zagađujuće materije

6.1. Granične vrijednosti emisija u zrak

Vrši se u skladu sa Pravilnikom o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 09/14, 97/17).

Parametri emisije u zrak	Granične vrijednosti emisije
NO_2	200 mg/Nm^3
CO	175 mg/Nm^3
Dimni broj	≤ 2

Granične vrijednost emisije u zrak data su u Pravilniku o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine FBiH“ br. 3/13), prilog IV Granične vrijednosti emisija za mala nova postrojenja za sagorijevanje, za tečna goriva**.**

6.2. Granične vrijednosti emisija u vodu

Prije nego što se otpadne vode iz postrojenja za tretman otpadnih voda ispuste u površinske vode treba ih pročistiti do kvaliteta koji odgovara Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20, 96/20 i 1/24), a dati su u tabeli :

Granične vrijednosti emisije supstanci i parametara kvaliteta za industrijske otpadne vode

Parameta r	Jedinica mjere		Granične vrijednosti emisije tehnoloških otpadnih voda koje se ispuštaju u	
			površinska vodna tijela	javni kanalizacioni sistem
1	**2**		**3**	**4**
A Opći parametri				
1	Maksimalna temperatura	^{0}C	30	40
2	pH		6,5 - 9,0	6,5 - 9,5
3	Taložive materije	ml/l	0,5	10,0
4	Ukupne suspendirane materije	mg/l	35,0	400,0
B Anorganski parametri				
1	Aluminij, Al	mg/l	3,0	3,0
2	Antimon, Sb	mg/l	0,3	0,3
3	Arsen, As	mg/l	0,1	0,1
4	Bakar, Cu	mg/l	0,5	0.5
5	Barij, Ba	mg/l	5,0	5,0
6	Bor, B	mg/l	1,0	10,0
7	Cijanidi slobodni	mg/l	0,1	0,1
8	Cijanidi ukupni	mg/l	0,5	10,0
9	Cink, Zn	mg/l	2,0	2,0
10	Fluoridi	mg/l	10,0	20,0
11	Hlor slobodni	mg/l	0,2	0,5
12	Hlor ukupni	mg/l	0,5	1,0

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

13	Hloridi	mg/l	3000	1000
14	Hrom šestovalentni, Cr^{6+}	mg/l	0,1	0,1
15	Hrom ukupni, Cr	mg/l	0,5	0.5
16	Kadmij, Cd	mg/l	0,1	0,1
17	Kalaj, Sn	mg/l	2,0	2,0
18	Kobalt, Co	mg/l	1,0	1,0
19	Mangan, Mn	mg/l	1,0	1,0
20	Molibden, Mo	mg/l	1,0	1,0
21	Nikal, Ni	mg/l	0,5	0,5
22	Olovo, Pb	mg/l	0,5	0,5
23	Selen, Se	mg/l	0,1	0,1
24	Srebro, Ag	mg/l	0,1	0,1
25	Sulfati, SO_4	mg/l	2000	200
26	Sulfidi, S	mg/l	0,1	1,0
27	Sulfiti, SO_3	mg/l	1,0	10,0
28	Talij	mg/l	0,5	0,5
29	Vanadij	mg/l	0,5	0,5
30	Volfram	mg/l	5,0	5,0
31	Željezo, Fe	mg/l	2,0	10,0
32	Živa, Hg	mg/l	0,01	0,01
C Nutrijenti				
1	Amonijačni azot, NH4-N	mg/l	10,0	40,0
2	Nitratni azot, NO_3-N	mg/l	10,0	50,0
3	Ukupni azot	mg/l	15,0	100,0
4	Ukupni fosfor, P	mg/l	2,0 (a)	5,0
D Organski parametri				
1	Adsorbilni organski halogeni (AOX)	mg/l	0.5	0.5
2	BPK_5	mgO_2/l	25	250
3	Heksahlorbenzen (HCB)	mg/l	0,03	0,03
4	KPK-Cr	mgO_2/l	125	700
5	Lakohlapljivi aromatski ugljikovodici (BTX)	mg/l	0,1	1,0
6	Lakohlapljivi klorirani ugljikovodici (LKCH)	mg/l	0.1	1,0
7	Mineralna ulja	mg/l	10,0	20,0
8	Teškohlapljive lipofilne tvari (ukupna ulja i masti)	mg/l	20	100
9	Ukupne površinske aktivne tvari (deterdženti i dr.)	mg/l	1,0	10,0
10	Ukupni aromatski ugljikovodici (PAH)	mg/l	0,01	0,01
11	Ukupni fenoli (C_6H_5OH)	mg/l	0,1	10,0
12	Ukupni hlorirani bifenili (PCBs)	mg/l	0,01	0,01
13	Ukupni organofosforni i karbamatni pesticidi	mg/l	0,05	0,05

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

14	Ukupni organohlorni pesticidi	mg/l	0,025	0,025
15	Ukupni organski ugljik (TOC)	mg/l	30,0	50,0
E Radioaktivnost				
1	Ukupna beta radioaktivnost	mBq/l	500	500,0
F Toksičnost				
1	Toksiološki bioogled Daphnia magna Straus, 48hEC50	% otpadne vode u razblaženju	> 50%	

6.3. Granične vrijednosti buke

Dozvoljeni nivoi buke na otvorenom prostoru/vanjske buke – kod prvih stambenih zgrada/ kuća i na granici deponije, prema Zakon o zaštiti od buke („Službene novine Federacije BiH" broj: 110/12) dati su u tabeli:

Dozvoljeni nivoi vanjske buke u različitim zonama (područjima)

Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke				
ZONA VI	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanova	Ekvivalentni nivo Leq		Vršni nivo
		Dan	Noć	L1
		70	70	85

Po odredbama ovog Zakona dan je od 06,00 do 22,00 sati, a noć od 22,00 do 6,00 sati.

7. Monitoring plan

Osnova za mjerenja i ispitivanja i ocjenu uticaja na okoliš vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH", br. 15/21), Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine FBiH", br. 72/24), Zakonom o vodama („Službene novine FBiH", br. 70/06), Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH", br. 33/03, 72/09, 92/17 i 72/24), Zakonom o zaštiti od buke („Službene novine FBiH", br. 110/12) i drugim Zakonima koji ovdje nisu pobrojani, ali se direktno ili indirektno vežu za zaštitu okoliša.

7.1 Emisije u zrak

Monitoring emisija zagađujućih materija u zrak vrši se u skladu sa Pravilnikom o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH" broj 09/14, 97/17).

U postupku ispitivanja emisija u zrak potrebno je angažovati ovlaštenu, akreditovanu laboratoriju.

Parametri emisije u zrak	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize	Granične vrijednosti emisije
NO_x kao NO_2	1 godišnje periodično	Dimovodni kanal, dimnjak	BAS EN 14792:2018	BAS EN 14792:2018	200 mg/Nm^3
CO	1 godišnje periodično		BAS EN 15058:2018	BAS EN 15058:2018	175 mg/Nm^3
Dimni broj	1 godišnje periodično		DIN 51402-1:2020-09	DIN 51402-1:2020-09	≤ 2
O_2 [vol%], temperatura [^{O}C], pritisak [kPa], brzina [m/s], protok [m^3/h] i vlaga[%] dimnih plinova	1 godišnje periodično		BAS EN 14789:2018 BAS ISO 10780:2000 BAS EN 14790:2018	BAS EN 14789:2018 BAS ISO 10780:2000 BAS EN 14790:2018	-

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

7.2. Monitoring plan emisije u vode

Monitoring emisija u vode se vrši u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20, 96/20 i 1/24, na osnovu monitoring plana iz okolinske dozvole kao i vodne dozvole koju je oparater u obavezi da ishoduje.
U postupku ispitivanja otpadnih voda, odnosno njihovog kvaliteta potrebno je angažovati ovlaštenu, akreditovanu laboratoriju.

Parametri emisije u vode	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Protok	Prema Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20, 1/24).	**E1 (V1)** – Okno za monitoring otpadnih voda	Ručno, trenutni jednokratni uzorak	BAS EN ISO 748:2010
Temperatura				BAS DIN 38404-4:2010
pH				BAS EN ISO 10523:2013
Elektorprovodljivost				BAS EN 27888:2002
Boja				BAS EN ISO 7887:2013 Metod C
Ukupne suspendovane materije				BAS EN 872:2006
Hemijska potrošnja kiseonika				BAS ISO15705:2005
Biološka potrošnja kiseonika				BAS EN ISO 9408:2005
Sadržaj rastvorenog kisika				BAS ISO 7150-1:2002
Amonijačni azot				BAS EN ISO 11905-1:2003
Ukupni azot				BAS EN ISO 5814:2014
Ukupni fosfor				BAS EN ISO 6878:2006
Taložive tvari po Imhofu				Standard Methods 2540 (F), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017
Test toksičnosti (48LC50) Daphnia magna Straus (%)				BAS EN ISO 6341:2014
Ukupna masti i ulja				Standard Methods 5520 (B), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017
Ukupne površinski aktivne tvari (MBAS)				BAS ISO 7875:2000

7.2. Monitoring okolinske buke

U slučaju proširenja djelatnosti i instaliranja novih postrojenja i kapaciteta, potrebno je utvrditi nove izvore buke. Mjerenje buke će se vršiti u skladu sa Zakonom o zaštiti buke („Službene novine FBiH“, br. 110/12 i “Sl.novine TK”, broj 3/16), a vršiće ga pravno lice ovlašteno/akreditovano za tu vrstu djelatnosti. Način mjerenja kao i metodologija moraju se prilagoditi lokaciji.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Parametri emisije buke	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Nivo buke/dB(A) L(A)eq	Jednom u tri (3) godine prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine FBiH 110/12“) za dan	Mjerna mjesta 1-4, kota 0 m	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020

8. Način izvještavanja o rezultatima mjerenja

Operater je obavezan podatke o provedenim mjerenjima emisija dostavljati Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na način kako je to propisano odredbama člana 34. Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21) i članom 9. Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 51/21 i 74/22).

Aplikacija za instalaciju obrasca za popunjavanje podataka za registar nalazi se na web stranici www.fmoit.gov.ba.

Operater je dužan mjesečno unositi podatke (u elektronskoj formi) u informacioni sistem Fonda za zaštitu okoliša FBiH, te Fondu dostavljati godišnji izvještaj u skladu sa članom 11. stav 1. alineja c) Uredbe o informacionom sistemu upravljanja otpadom ("Službene novine FBiH", broj: 97/18).

9. Period važenja dozvole

Ova okolišna dozvola važi pet (5) godina od dana donošenja rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Operator KEMOKOP d.o.o. Tuzla je dana 18. 05. 2026. godine Federalnom ministarstvu okoliša i turizma dostavio Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za poslovni objekat - skladište hemikalija, opasnog i neopasnog otpada, na lokaciji industrijske-privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1 (Hlor-Alkalnog Kombinata) Tuzla, na adresi Industrijska 2 I, 75 000 Tuzla.

Pravni osnov za donošenja Rješenja o okolinskoj dozvoli je tačka 6. Rješenja kojim se utvrđuje da nije potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš br.UPI 05/2-02-19-5-6/22 SN od 21.03.2022.godine.

Objekti se nalaze na parcelama označenim kao k.č. broj 1/19, 73/1, 136/1, 137/1, 138, 139, 140, 152/2,152/1 i 524/27, katastarska općina K.O. Husino, Grad Tuzla.

Zahtjev za okolišnu dozvolu je izradio instutut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju TQM d.o.o. i uz zahtjev je dostavljena slijedeća dokumentacija:

1. Zemljišnoknjižni izvadak
2. Kopija katastarskog plana
3. Posjedovni list
4. Izvod iz prostornog plana TK
5. Rješenje kojim se utvrđuje da nije potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš FMOIT
6. Rješenje o izdavanju dozvole za aktivnosti upravljanja otpadom Ministarstvo TK
7. Rješenje o vodnoj saglasnosti – Mistarstvo TK
8. Rješenje o vodnoj saglasnosti - AVPRS
9. Rješenje o odobrenju za građenje FMPU
10. Izjava o potrošnji energenata
11. Prikaz šireg područja okruženja
12. Dijagram toka/tehnološka šema
13. Tlocrt postrojenja sa prikazom mjernih mjesta emisije
14. Prikaz skladišta i objekata na lokaciji

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

15. Plan upravljanja otpadom
16. Ugovori o zbrinjavanju opasnog i neopasnog otpada
17. Netehnički rezime
18. Popis zagađujućih supstanci – Prilog IV Uredbe
19. Izjava o istinitosti, tačnosti i potpunosti podataka

Nakon što je izvršen uvid u podneseni zahtjev za okolinsku dozvolu, zatim utvrđeno da zahtjev sadrži sve podatke utvrđene u članu 86. stav (2) Zakona, te da je uz zahtjev priložena sva dokumentacija utvrđena u članu 86. stav 3. i članu 93. Zakona, ovo Ministarstvo je provelo radnje na obavještavanju javnosti o pokretanju postupka izdavanja okolinske dozvole, a učešće javnosti u rješavanju zahtjeva stranke izvršeno je prema članu 88. Zakona o zaštiti okoliša.

Izvršene su sljedeće radnje:
- Objavljen je javni uvid Zahtjeva na interent stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma 03. 06. 2026. godine;
- Dopisom od 05.06.2026. godine o podnesenom zahtjevu obaviješteni zainteresirani subjekti:
1. Grad Tuzla(Gradonačelnik grada, Služba za opće poslove i zaštitu okoliša);
2. Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice TK;

Javni uvid u Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole operatora KEMOKOP d.o.o. Tuzla za poslovni objekat - skladište hemikalija, opasnog i neopasnog otpada, na lokaciji industrijske-privredne zone Tuzla, na dijelu kompleksa bivše fabrike HAK-1 (Hlor-Alkalnog Kombinata) Tuzla, na adresi Industrijska 2 I, 75 000 Tuzla, izvršen je objavljivanjem istog na web stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma dana 03.06.2026. godine. U ostavljenom roku od od 30 dana Grad Tuzla je na osnovu Obavijesti Federalnog ministarstva okoliša i turizma broj: UPI 05/2-02-19-5-97/26 od 05.06.2026. godine dostavio primjedbe i izjašnjenja upućena od strane MZ Bukinje na Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole privrednom društvu KEMOKOP d.o.o. Tuzla, a koje su zaprimljene na protokol Federalnog ministarstva okoliša i turizma dana 01.07.2026. godine.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je zaprimljene komentare i primjedbe proslijedilo operateru na očitovanje na temelju čega su 10.08.2026.godine dostavljeni svi odgovori, informacije i prijedlozi podnositeljima istih. Obrazloženje primjedbi i komentara na Zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za Pogon za privremeno skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada KEMOKOP d.o.o. Tuzla, formirani na osnovu očitovanja od strane operatora su sljedeći:

Primjedba 1.

Prikrivanje ilegalne tehnološke prerade otpada pod krinkom skladišta (Objekat 1).

Zahtjev je pravno podnesen pod Djelatnošću 5.5 Priloga I Uredbe („Službene novine FBiH“, br. 51/21), koja se odnosi isključivo na privremeno skladištenje otpada. Međutim, u tehničkom opisu za Objekat 1 (strana 13) eksplicitno se navodi ugradnja i rad industrijskog šredera (drobilice) za mljevenje RDF-a, auto-guma i plastike.

- Pravni apsurd: Mehaničko usitnjavanje otpada zakonski predstavlja tretman i mehaničku obradu otpada, a ne skladištenje.

- Skrivena namjera: Konsultant je svjesno upotrijebio terminološku varku kako bi izbjegao stroge članove zakona i obaveznu izradu Studije utjecaja na okoliš (EIA) 51/21.

Obrazloženje

Ranije je provedena procedura prethodne procjene uticaja na okoliš kada je Rješenjem Federalnog ministarstva okoliša i turizma br. UP-I 05/2-02-19-5-6/22 SN od 21.03.2022. godine, utvrđeno da za navedenu aktivnost nije potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš putem izrade Studije uticaja na okoliš (tačka 1. Rješenja). te da je potrebno pribaviti okolinsku dozvolu kod Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Predmetnom procedurom prethodne procjene uticaja na okoliš i navedenim rješenjem obuhvaćen je i postupak mehaničke obrade u objektu 1.
U ovom objektu je predviđena tehnološki neodvojiva od samog procesa skladištenja i pripreme za transport primarna obrada korištenjem presa, sječki i sl. Predmetni otpad je namijenjen za izvoz i finalno zbrinjavanje. Bez ovog procesa , otpad je nemoguće adekvatno pripremiti i predati na finalno zbrinjavanje.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

U praksi upravljanja otpadom, vrši se upravo ovaj vid mehaničke pripreme kroz upotrebu presa, balirki, sječki i sl. kako bi se zadovoljili visoki tehnički standardi i strogi kriteriji konačnog zbrinjavatelja.

Primjedba 2.

Matematičke manipulacije i friziranje prostornih gabarita (Objekat 1, 2, 3 i 4)

U tabeli 1.5 (Skladištenje sirovina i otpada) uočene su apsurdne matematičke neistine s ciljem svjesnog prikrivanja stvarnog kapaciteta pogona i izbjegavanja svrstavanja lokaliteta u visokorizična postrojenja (Seveso direktiva):

- Objekat 1: Navedene su dimenzije 50,54 x 21,50 m (površina 1086,61 m²) i zapremina od 2275 m³. Dijeljenjem ovih brojeva dobiva se visina skladištenja od svega 2,09 metara, što je tehnički nemoguće za rad industrijskih strojeva i teretnih kamiona. Stvarni kapacitet objekta (pri realnoj visini od minimalno 6 m) iznosi preko 6.500 m³ (sakriveno je čak 186% stvarnog prostora).

- Objekti 2 i 3: Na površini od 388,78 m² navedena je zapremina od 784 m³, što dijagnosticira visinu od svega 2,02 metra. To u praksi onemogućava sigurno slaganje dva standardna IBC kontejnera (čija zbirna visina iznosi 2,32 m).

- Objekat 4: Na površini od 1165,68 m² navedena je zapremina od 2238 m³, što implicira visinu od 1,92 metra, a u tom istom prostoru investitor istovremeno planira smještaj glomaznog industrijskog kotla od 240 kW!

- Zaključak: Izrađivač je prepolovio stvarne volumene i visine objekata bivšeg HAK-1 na papiru kako bi vještački prikazao višestruko manje skladišne kapacitete opasnih materija pred Ministarstvom i izbjegao strogi nadzor.

Obrazoženje

Da li je neko postrojenje tzv. Seveso postrojenje, propisuje Pravilnik o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine FBiH“, broj 51/21 i 96/22), a pema trenutno raspoloživim podacima ne spada u ovu kategoriju. Nakon dostavljanja i analize potrebnih dodatnih podataka, u zasebnom upravnom postupku će se utvrditi da li ovo postrojenje spada u postrojenja i skladišta koja su navedena u Prilogu Ia pomenutog Pravilnika, odnosno prema vrstama i količinama opasnih supstanci i prema graničnim vrijednostima iz navedenog Priloga Ia Pravilnika. Također, bitna je napomena da skladišni kapacitet ne podrazumijeva ukupnu zapreminu prostora jer to tehnologija skladištenja ne dozvoljava, nego isključivo skladištenje u dozvoljenoj i tehnološki izvodljivoj visini.

Primjedba 3.

Katastrofalan deficit zapremine zaštitnih tankvana – Ekološka bomba (Stavka 6).

U tabeli 1.5 i pratećem tehničkom opisu, projektant je potpuno ignorisao važeće tehničke propise i Pravilnik o tehničkim svojstvima za skladištenje zapaljivih tečnosti i opasnih materija.

- Matematička prevara u proračunu: Zakonski propisi nalažu da prihvatna zaštitna tankvana (sigurnosna podna kada) mora imati zapreminu koja je jednaka ili veća od 100% zapremine najvećeg rezervoara u njoj, odnosno minimalno 25% ukupne zapremine svih uskladištenih posuda.
- Propust u dokumentu: Projektant „TQM“ d.o.o. predviđa skladištenje kiselina, baza i tečnih hemikalija u IBC kontejnerima (zapremine 1.000 litara po komadu) u količinama od više desetina tona, dok je projektovana zapremina podnih tankvana poddimenzionirana i jedva može prihvatiti tečnost iz samo jednog ili dva rezervoara.
- Posljedica: U slučaju pucanja rezervoara ili havarije tokom pretakanja, podna kada će se preliti u roku od nekoliko minuta. Opasne tečnosti će se izliti van objekta direktno na tlo i podzemne vodotoke koji su povezani sa slivom rijeke Jale.

Obrazloženje

Prema podacima iz Projekta izvedenog stanja vanjskih hidroinstalacija sakupljanja, tretmana i ispuštanja otpadnih voda sa načinom vodosnadbjevanja kompleksa za skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada, te obilaskom terena, vidljivi su sljedeći podaci:

- Tankvana za skladištenje neorganskih kiselina – vrši se skladištenje mineralnih kiselina (sumporna i hlorovodonična kiselina). Hlorovodonična kiselina se skladišti u 6 plastičnih rezervoara zapremine po 50 m³, a sumporna kiselina se skladišti u dva rezervoara od nerđajućeg čelika zapremine po 50 m³. Zapremina tankvane iznosi cca 218,66 m³. Zapremina najvećeg rezervoara je 50 m³, a ukupna zapremina svih rezervoara je 400 m³, što znači da

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

ukupna zapremina tankvane od 218,66 m^3 je veća od 100% kapaciteta najvećeg rezervoara (50 m^3) a isto tako je veća i od 25% ukupne zapremine svih rezervoara (400 x 0,25 = 100 m^3).

- Tankvana za skladištenje neorganskih baza – vrši se skladištenje natrij hidroksida u 6 rezervoara izgrađenih od nehrđajućeg čelika zapremine od po 77 m^3. Zapremina takvane iznosi cca 148,30 m^3. Zapremina najvećeg rezervoara je 77 m^3 a ukupna zapremina svih rezervoara iznosi 462 m^3, što znači da je ukupna zapremina tankvane od 148,30 m^3 veća od 100% kapaciteta zapremine najvećeg rezervoara (77 m^3) a isto tako je veća i od 25% zapremine svih rezervoara (462 x 0,25 = 115,5 m^3).
- Tankvana za skladištenje natrij hipohlorita - vrši se skladištenje natrij hipohlorita u plastičnom rezervoaru zapremine 50 m^3, a zapremina tankvane iznosi cca 57,34 m^3. Pošto se u ovoj tankvani skladišti samo 1 rezervoar natrij hipohlorita od 50 m^3, očigledno je da tankvana zadovoljava uslove po kapacitetu.

Plato 8. predstavlja otvoreni skladišni prostor smješten desno od objekta 1. Na platou 1. predviđeno je skladištenje materijala nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupi 13 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od tečnog otpada onečišćenog ugljovodonicima. Skladište će se sastojati iz dvije cjeline od kojih je jedan prostor sa projektovanom tankvanom potrebne zapremine od 90 m^3 u kojoj je predviđen smještaj dva čelična rezervoara ukupne zapremine oko 2 x 40 m^3.

Uskladišteni medij unutar kompleksa u objektu 2. generiraju otpad u grupama 02 00 00, 08 00 00, 14 00 00, 18 00 00, 20 00 00 te je predviđeno skladištenje u odgovarajućim spremnicima za tu namjenu (IBC kontejner zapremnine po 1 m^3), dok je u slučaju eventualnog curenja predviđena adaptacija postojećeg slivnog AB kanala unutar objekta 2., koji odvodi do AB vodonepropusne, neprelivne tankvane dimenzija 1,5 x 1,5 x 1,00 m' potrebne zapremine V = 2,25 m^3 predviđene na udaljenosti od 2m od objekta.

Također, što se tiče objekata 4.1.,4.2 i 4.3., postoji podzemna tankvana kapaciteta 5,41 m^3, pokraj objekta 4.1. koja nije u funkciji.

Investitor je u obavezi projektovati i izraditi tankvanu dovoljnog kapaciteta koji će moći prihvatiti eventulano prosuti materijal iz objekata 4.1., 4.2. i 4.3. u skladu sa procjenom rizika i vrstom i količinama uskladištenog materijala.

Navedeni podaci su uvršteni u dispozitiv Rješenja.

Primjedba 4.

Ekstremni rizik od eksplozivne hemijske neutralizacije i požara (Objekat 4)

Pod zajedničkim krovom Objekta 4 i u neposrednoj blizini otvorenih tankvana, projektant je potpuno prekršio pravila o hemijskoj kompatibilnosti materijala. U istom skučenom krugu planira se držanje agresivnih kiselina, baza, zapaljivih organskih tečnosti, industrijskih muljeva i infektivnog medicinskog otpada (Grupa 18).

- Što je najgore, u prostoru 4.3 smješten je otvoreni plamen industrijskog kotla snage 240 kW na lož ulje i pripadajući rezervoar goriva od 4 m^3.
- U slučaju pucanja tankova, sjedinjavanje kiseline i baze izazvat će burnu egzotermnu reakciju (eksplozivno ključanje) uz oslobađanje smrtonosnih gasova (hlorovodonik), dok blizina kotlovnice garantuje požar nesagledivih razmjera.

Obrazloženje

Jasno je navedeno da se objekat 4 se sastoji od od tri odvojena i pregrađena prostora, a to su objekti 4.1, 4.2, i 4.3., gdje je izvršena raspodjela skladištenja materija po osnovu kompatibilnosti i načela separacije i segregacije. Svaki od objekata ima predviđene zasebne sabirne kanale sa rešetkama koji će odvoditi eventualno prosute materije u odvodni kanal, a koji se upaja u podzemnu AB tankvanu iza objekta 4.1.

Ne može doći do sjedinjavanja materijala usljed potencijalne incidentne situacije, te mogućnost navedenih insinuacija u vidu egzoterminh reakcija i požara nesagledivih razmjera su svedene na najmanju moguću mjeru.

U objektu 4.3 predviđeno je skladištenje medija nastalih iz aktivnosti koje generiraju otpad u grupama 04 00 00, 12 00 00, 15 00 00, 16 00 00, 19 00 00 i 20 00 00 iz kataloga otpada, a sastoji se uglavnom od miješanog čvrstog i tečnog otpada, gdje se nalazi i kotao snage 240 kW sa pripadajućim rezervoarom lož ulja kapaciteta 4 m^3, koji također ima pripadajuću tankvanu sa dovoljnim kapacitetom, u slučaju incidentne situacije u vidu isticanja sadržaja iz rezevoara. Navedeni rezervoar zajedno sa pripadajućom tankvanom se nalazi izvan objekta 4., na otvorenom prostoru.

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Kotlovnica se, prema Glavnom projektu zaštite od požara Broj: 10-40-2079/25_rev1 od 08.09.2025. godine nalazi na prizemlju (kota +0,00) skladišnog objekta 4.3, površine P=29,33 m². Predviđeno je da od susjednih požarnih sektora bude odvojena građevinsko-konstruktivnim elementima vatrootpornosti minimalno 90 minuta. Kao takva kotlovnica predstavlja odvojen požarni sektor.
Instalacije za grijanje su izvedene prema projektu u preporukama proizvođača kotla i nikakav otvoreni plamen ne može biti prisutan tokom rada kotla. Investitor trenutno razmatra da ovu intalaciju pusti u rad jer u alternativi ima mogućnost instalacije toplotnih pumpi, koje su znatno praktičnije i ekonomičnije kao način grijanja i potrebe ostalih aktivnosti na lokaciji.

Primjedba 5.
Protivpravno rukovanje azbestom i lažiranje kategorizacije (Plato 6)
U tabeli 1.5 pod stavkom 4 (Plato 6), izrađivač pod naslovom „otvoreni tip skladišta za miješani neopasni čvrsti otpad“ navodi da će se tu skladištiti azbestne salonit ploče.
- Prema Katalogu otpada FBiH, materijali koji sadrže azbest spadaju pod ključni broj 17 06 05* i predstavljaju OPASNI OTPAD.
- Skladištenje kancerogenog azbesta na potpuno otvorenom prostoru, bez čvrstog objekta i filtera, pod običnom folijom, predstavlja direktan biološko-hemijski napad na zdravlje mještana okolnih naselja prema kojima vjetar redovno nanosi opasnu prašinu.

Obrazloženje
Smatramo da je primjedba konstruktivna i da navedeno predstavlja opasnost potencijalnim širenjem azbestne prašine. Međutim, azbestne ploče u pravilu dolaze na lokaciju zapakovane u streč foliji i/ili big bag vrećama gdje se izuzetno posvećuje pažnja da ploče na lokaciju stignu u takvom obliku tj. maksimalno zaštićene. Iste se na lokaciji privremeno skladište i dalje šalju na distribuciju i konačno zbrinjavanje, gdje ne postoji mogućnost da se štetna azbestna prašina proširi u atmosferu.
Shodno podacima iz Glavnog projekta sa snimkom izvedenog stanja sakupljanja, tretmana i ispuštanja otpadnih voda i način vodosnadbjevanja planiranog kompleksa za skladištenje hemikalija, opasnog i neopasnog otpada za ishodovanje vodne saglasnosti broj: 10-126-4312/25, navedeni plato 6 se spominje kao „otvoreni“, međutim aktivnosti sa ovim otpadom će se obavljati u objektu br. 1 koji je naktriven. Operateru će se kroz dopunu Zahtjeva naložiti da se privremeno skladištenje navedenog otpada vrši u zatvorenom objektu na lokaciji gdje je to kompatibilno i gdje to tehnički uslovi dozvoljavaju.

Primjedba 6.
Namjerno brisanje i skrivanje podataka o emisijama u zrak (Poglavlje E)
U tekstualnom dijelu dokumenta detaljno se opisuje kotao Centrometal (240 kW) sa dimnjakom Z1 i „skruber filter“ sa ispustom Z2 koji služi za neutralizaciju plinova prilikom pretakanja hemikalija. Međutim, u svim službenim tablicama (2.2, 2.3, 2.4 i 3.1) projektant je ove izvore označio kao „nije relevantno“ pod izgovorom da pogon još ne radi.
• To je gruba manipulacija; projektant je bio zakonski obvezan ugraditi teoretske proračune protoka mase i koncentracije zagađujućih materija (SO_2, NOx, CO, HCl, Cl_2). Potpuno je izostavljen obavezni model disperzije (širenja) plinova prema stambenim zonama.

Obrazloženje
Ovaj kotao do sada nije pušten u pogon i nisu vršena mjerenja emisija u zrak do sada.
Investitor trenutno razmatra da ovu intalaciju pusti u rad jer u alternativi ima mogućnost instalacije toplotnih pumpi, koje su znatno praktičnije i ekonomičnije kao način grijanja kao i za ostale potrebne aktivnosti na lokaciji.
U monitoring planu ovog zahtjeva je, shodno zakonskoj regulativi, propisan monitoring zagađujućih materija u zrak na ovom kotlu, kada bude u funkciji.

Izrađivač zahtjeva nije u obavezi da izrađuje nikakve teoretske proračune kao ni modele disperzije za ovako mala postrojenja za sagorijevanje.

Primjedba 7.
Nezakonit i nefunkcionalan sustav odvodnje otpadnih voda (Tabela 1.4 i Poglavlje F)
U dijelu odvodnje tehničkih emisija uočena je tehnička nepismenost i kontradikcija:
- Projektant navodi da će se zauljene i onečišćene vode sa manipulativnih površina prečišćavati preko „separatora masti i ulja“. Ovi separatori služe isključivo za restoranske kuhinje, dok su za industrijska

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

naftna ulja i ugljikovodike zakonom obvezni koalescentni separatori lakih tečnosti klase I prema standardu EN 858-1. Kuhinjski separator će propustiti sav naftni otpad direktno u okoliš.
- Izrađivač na istoj strani tvrdi da taj isti separator vodu ispušta direktno u rijeku Jalu, a zatim (svega dva pasusa kasnije) da je ispušta u gradsku kanalizaciju JKP „Vodovod i kanalizacija“ Tuzla.

Obrazloženje

U nastavku su date karakteristike instaliranog separatora, koji nije „kuhinjski“, kako se navodi u primjedbi.

BP OLEX 12/120 l/s M/KF/P

- Separator ulja, masti i naftnih derivata, ukupnog protoka 120 l/s, izrađen od PP (Polypropylene) u kontejnerskoj izvedbi, sa integrisanim bypass-om, taložnikom za izdvojeno ulje i mulj, koalescentnim filterom, automatskim zatvaračem i priključkom za uzorkovanje, klasa I;
- Zagarantovani izlazni parametri nakon pročišćavanja u separatoru ulja su do 5mg/l mineralnih ulja, odstranjivanje plutajućih tvari >90%;
- Projektovani su tako da omogućavaju odvajanje ulja i masti specifične težine do 950 kg/m³.;
- Hidraulički protok kroz separator ulja Q=120 l/s;
- Usklađenost sa EU standardima: BAS EN 858-1, BAS EN 858-2, CE znak, potvrda o nostrifikaciji;
- Separator ulja u potpunosti izrađen od PP (Polypropylene), prema DVS 2212.

Oborinske onečišćene otpadne vode (otpadne vode nastale tokom trajanja oborina i pranja nastaju na asfaltiranim površinama u krugu poslovno-skladišnog objekta i iste su sistemom postojećih tačkastih i linijskih slivnika odvedene preko projektovanog separatora ulja i masti sa koalescentnim filterom i bypassom, protoka Q = 12/120,0 l/s i preko okna za monitoring **(nakon tretmana)** dalje odvode na izvedeni separatni oborinski kolektor do ispusta u recipijent, rijeku Jalu.
Nezagađene oborinske otpadne vode se **nakon tretmana** na separatoru ulja i masti sa koalescentnim filterom i bypassom ispuštaju u rijeku Jalu. Ovaj oborinski otpadni tok sa krovnih površina predstavlja čistu vodu kojoj nije potreban tretman, ali zbog miješanja sa oborinskih otpadnim vodama sa manipulativnih površina iste su usmjerene na projektovani tretman – separator ulja i masti.

Sanitarno-fekalne otpadne vode nastale unutar sanitarnih čvorova unutar objekta 7 i 4 i čajne kuhinje unutar objekta 7 su prikupljene separatnim sistemom kanala i upojene su na separatni fekalni kolektor gradske kanalizacione mreže, JKP Vodovod i Kanalizacija d.o.o. Tuzla.

Primjedba 8.

Prikrivanje zagađenja bukom i vibracijama (Objekat 1)

U poglavlju o buci konsultant navodi da „pogon neće emitirati okolinsku buku iznad graničnih vrijednosti“. Ako uzmemo u obzir rad industrijskog šredera za auto-gume i tvrdu plastiku u Objektu 1, isti dokazano stvara buku jačine između 85 i 105 dB(A) i teške niskofrekventne vibracije u tlu. Zahtjev ne sadrži nikakav akustički projekat niti zvučnu izolaciju objekta.

Obrazloženje

Okolinska buka se prema referentnoj metodi mjeri na granicama lokacije prema najbližim stambenim objektima. Šreder će biti postavljen u zatvorenom objektu (objekat 1). Maksimalno dopušteni ekvivalentni nivo buke iznosi 70 dB za dan i noć i vršni L1 nivo buke 85 dB, za zonu VI (Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanovanja), prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“ broj: 110/12).
Prvi stambeni objekti se nalaze cca 300 m od lokcaije (ul. Zvonka Cerića), s tim da se između predmetne lokacije i stambenih objekata nalazi pogon „DITA“ Tuzla i još nekoliko industrijskih pogona i objekata, kao i cca 500 m od stambenih objeakta u naselju Bukinje, gdje se također između predmetne lokacije i pomenutih stambenih objekata nalazi više privrednih subjekata i industrijskih pogona.

Primjedba 9.

Fingirani i kružni ugovori u Planu upravljanja otpadom

U sekciji monitoringa otpada, naveden je ugovor sa firmom KOMINS d.o.o. Tuzla za čišćenje kanalizacije i muljeva. Ukazujemo na kružnu prevaru: firma KOMINS d.o.o. zvanično koristi upravo firmu KEMOKOP d.o.o. kao svog partnera za krajnje odlaganje opasnih muljeva. Investitor ovdje prikazuje ugovor sa firmom koja sakupljeni otpad ponovo vraća njemu na istu lokaciju, što je zakonom

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

zabranjeni privid eksternog monitoringa. Niti jedna navedena firma nema licencu za konačnu neutralizaciju i uništavanje koncentrisanih mineralnih kiselina.

Obrazloženje

Firma Komins doo ne vrši zbrinjavanje otpadnih i zauljenih voda, muljeva sa tretmana industrijskih otpadnih voda kao opasnog otpada, nego vrši čišćenje kanalizacionih cijevi i muljeva koji su nastali od sanitarno-feklanih odnosno komunalnih otpadnih voda koje ne predstavljaju opasni otpad.

Firma Kemokop nema vlastito vozilo odnosno cisternu za crpanje ovih muljeva od komunalnih otpadnih voda te stoga unajmljuje navedeni predmetni subjekt za te usluge.

Firma Kemokop vrši zbrinjavanje muljeva sa tretmana industrijskih otpadnih voda kao opasnog otpada, dok firma Komins ne vrši navedene usluge.

Primjedba 10.

Razmjere opasnosti po Mjesne zajednice Bukinje, Solana i Kreka

Lokacija bivšeg kompleksa HAK-1 nalazi se u neposrednoj blizini gusto naseljenih stambenih zona. Realizacija ovog projekta direktno ugrožava tri velike mjesne zajednice sa preko 15.000 stanovnika:

1. Mjesna zajednica Bukinje (Prva zona utjecaja - udaljenost manja od 1 km):
   - Inhalaciona opasnost: Zbog ruže vjetrova koja puše sa lokaliteta HAK-1 prema naseljima Bukinje i Kolone, mještani su direktno izloženi kancerogenoj azbestnoj prašini koja se planira skladištiti na otvorenom (Plato 6).
   - Buka i seizmički utjecaj: Rad teškog industrijskog šredera u Objektu 1 u režimu 24/7 proizvest će konstantnu buku i mikro-vibracije koje će devastirati kvalitet života i narušiti statiku obližnjih privatnih stambenih objekata.
2. Mjesna zajednica Solana (Druga zona utjecaja - sjeveroistočni koridor):
   - Hemijska opasnost i toksični oblak: U slučaju akcidenta u Objektu 4 (miješanje kiselina i baza uz otvoren plamen kotlovnice), doći će do trenutne egzotermne reakcije i formiranja gustog oblaka smrtonosnog gasa hlorovodonika (HCl). Ovaj oblak bi se, prateći prirodne vazdušne struje niz magistralni put, u roku od nekoliko minuta nadvio nad naselje Solana, izazivajući masovna trovanja i teška oštećenja disajnih puteva građana.
3. Mjesna zajednica Kreka (Treća zona utjecaja - južni i nizvodni sliv):
   - Ekološka katastrofa vodotoka i podzemnih voda: Pokvareni sistem odvodnje koji predviđa neadekvatne kuhinjske separatore umjesto koalescentnih, ispustit će teške naftne derivate, organske rastvarače i hemijske muljeve direktno u rijeku Jalu i lokalne podzemne rezervoare. Mjesna zajednica Kreka, koja se nalazi nizvodno, pretrpjet će trajno zagađenje tla i podzemnih voda.

Obrazloženje

Obrazloženje ovih primjedbi i izvedeni zaključci su već dati u prethodnim obrazloženjima od 1 do 9.

Primjedba 11.

Savjet mjesne zajednice posjeduju operativna saznanja sa terena da se na predmetnom lokalitetu vrši neovlašteno, grubo rušenje objekata Elektrolize Industrijska " I (bivši HAK I), te da se nastali otpad od rušenja kamionima odvozi i ilegalno odlaže na deponije namijenjene isključivo za komunalni (gradski) otpad.

U ime struke i zakona FBiH, upozoravamo Ministarstvo i Gradsku službu na katastrofalne zakonske prekršaje i ekološke opasnosti ovog procesa:

1. Visoki rizik od istorijske kontaminacije građevinskih struktura (HAK-1)

Kompleks bivše industrije HAK-1 decenijama je služio za proizvodnju poliuretanske hemije, pri čemu su korištene ekstremno toksične, kancerogene i perzistentne materije (živa, hlorisani ugljovodonici, TDI, koksni nusproizvodi).

- Zidovi, podovi, podzemni kanali i betonske strukture ovih srušenih objekata su dubinski kontaminirani istorijskim hemijskim zagađenjem.
- Drobljenje i transport ovog materijala bez prethodne dekontaminacije i hemijske analize dovodi do širenja otrovne prašine direktno u zrak koji udišu mještani Bukinja, Kreke i Solane.

2. Zakonska regulativa tretiranja otpada od rušenja u FBiH

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom FBiH („Službene novine FBiH", br. 33/03, 72/09 i 92/17) i pratećim pravilnicima, postupanje sa građevinskim otpadom sa industrijskih lokaliteta mora pratiti strogo definisanu proceduru:

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

- Obaveza kategorizacije: Prije bilo kakvog rušenja, investitor je morao angažovati ovlaštenu laboratoriju za uzorkovanje i hemijsku analizu građevinskog materijala radi utvrđivanja prisustva opasnih materija (poput žive ili azbesta). Taj materijal se zakonski mora svrstati pod ključni broj iz Grupe 17 Kataloga otpada (npr. 17 01 06* - beton, cigle, pločice i keramika koji sadrže opasne tvari).
- Zabrana miješanja: Strogo je zabranjeno miješanje građevinskog otpada (čak i neopasnog) sa komunalnim otpadom iz domaćinstava, što je ovdje direktno prekršeno.

3. Na koje deponije se smije odlagati ovaj materijal?
   - Apsolutna zabrana za komunalne deponije: Odlaganje kontaminiranog ili običnog građevinskog otpada sa HAK-a na gradsku deponiju komunalnog otpada je teški privredni prestup i krivično djelo. Komunalne deponije nemaju tehničke predispozicije (nepropusni podinski ekran, sistem za tretman procjednih voda sa hemijskim polutantima) da prihvate industrijski šut. To direktno vodi do prodiranja žive i hlorisanih jedinjenja u podzemne vode Tuzlanskog basena.
   - Propisana lokacija: Čisti, inertni (neopasni) građevinski otpad se smije odlagati isključivo na specijalizovane deponije za inertni građevinski otpad ili koristiti za nasipanje uz zvanične građevinske dozvole. Ako analiza pokaže da je materijal opasan (što je na HAK-u pravilo), on se mora predati operateru sa licencom za upravljanje opasnim građevinskim otpadom radi izvoza ili posebne hemijsko-termalno neutralizacije.

Ilegalno rušenje i skriveno miješanje industrijskog šuta sa gradskim smećem predstavlja pokušaj investitora da izbjegne visoke troškove zbrinjavanja opasnog otpada, svjesno trujući tlo i podzemne vode regije.

Obrazloženje

Lokacija i aktivnosti firme KEMOKOP d.o.o. Tuzla, koji su predmet ovog Zahtjeva, nisu povezane sa navedenim aktivnostima u primjedbi 11. Lokacija firme KEMOKOP se nalazi izvan prostora „Elektrolize“ i navedene aktivnosti vezane za rušenje objekata na lokaciji „Elektrolize“ nemaju veze sa firmom KEMOKOP doo Tuzla, te ova firma ne može biti odgovorna za aktivnosti rušenja, manipulacije i odlaganja građevinskog i industrijskog otpada sa navedene lokacije.

Federalno ministarstvo je ocjenilo da su ispunjeni uvjeti za izdavanje okolišne dozvole u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/21), Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 51/21 i 74/22) a u vezi sa članom 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj: 2/98, 48/99 i 61/22), odlućeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

U skladu sa Zakonom o federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi („Službene novine Federacije BiH“ broj 43/13), tarifni broj 57. stav 3. tačka 4. podnosilac zahtjeva je uplatio 250,00 KM na depozitni račun Federacije Bosne i Hercegovine broj: 1020500000106698 otvoren u UNION BANCI dd. Sarajevo

Pouka o pravnom lijeku: Ovo rješenje je konačno i protiv njega nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prijepisu.

M I N I S T R I C A

dr.sc. Nasiha Pozder

Dostaviti:
- *Grad Tuzla, 75 000 Tuzla*
- *Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice TK, Adresa: Aleja Alije Izetbegovića, 75 000 Tuzla*
- *Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, ef Fehima Ćurčića 6, 71 000 Sarajevo*
- *dokumentaciji*
- *arhivi*

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba

Hamdije Čemerlića 2, 71 000 Sarajevo, tel 00 387 33 726 700, tel/fax 00 387 33 726 747,
e-mail: fmoit@fmoit.gov.ba, www.fmoit.gov.ba